

*Strategický plán Místní akční skupiny LAG Podralsko pro
program LEADER v plánovacím období 2007-2013*

Předkladatel strategického plánu:

**Místní akční skupina
LAG Podralsko**

www.lagpodralsko.com

OBSAH

1.	Žadatel / předkladatel SPL	3
2.	Základní údaje o území MAS	3
3.	Zpracování SPL MAS	3
4.	Analýza území MAS	8
5.	SWOT analýza	13
6.	Strategie	16
7.	Partnerství MAS	27
8.	Zkušenosti a spolupráce	35
9.	Organizace a zdroje MAS	40
10.	Administrativní postupy	47
11.	Zapojení žen, mladých lidí a zemědělců	55

1. ŽADATEL / PŘEDKLADATEL SPL

Identifikace žadatele

Název MAS: LAG Podralsko o.s.

Sídlo MAS: LAG Podralsko
Kuřivody 701, 471 24 Ralsko
Kraj Liberecký
Region NUTS II Severovýchod

Telefon: 487 863 444
487 862 863

E-mail: manager@lagpodralsko.com

Internetové stránky: www.lagpodralsko.com

Právní statut: občanské sdružení

IČ: 26663015

2. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ MAS

Rozloha v km²: --- 878
Počet obyvatel (za rok 2006): --- 43 206
Hustota osídlení: --- 49,21 obyv./km²

3. ZPRACOVÁNÍ SPL MAS

3.1 Způsob zpracování SPL MAS

Důležitou úlohu při zpracování SPL hraje historie MAS, a sice v tom ohledu, že se na přípravě záměru průběžně pracuje od roku 2002. Práce byly intenzivnější s přípravami na vstup do

programu Leader+ v letech 2003-2004 a v roce 2005-2006 v souvislosti s upřesňováním záměru pro program Leader ČR. V obou těchto programech byla MAS úspěšná a mohla tak i svoje strategie realizovat v praxi.

Podoba strategického plánu vychází především ze dvou hlavních zdrojů:

- a) ze stávající rozvojové strategie pro daný region
- b) z výsledků jednání kulatých stolů.

3.2 Dříve zpracované strategické dokumenty

➤ Program rozvoje Libereckého kraje (PRLK)

PRLK je plánem na 6 – 10 let. Jeho hlavním cílem je **ekonomicky silný kraj s rostoucí životní úrovní obyvatel a vyváženým rozvojem regionů**. Jeho realizace je soustředěna kolem šesti problémových okruhů:

- ekonomický rozvoj
- lidské zdroje, infrastruktura
- životní prostředí
- cestovní ruch
- zemědělství
- rozvoj venkova.

V oblasti ekonomického rozvoje je cílem vytvoření příznivých (zejména právních) podmínek pro všechny druhy podnikání s důrazem na malé a střední podnikání, jako jsou realizace investic v koncepčně a technicky připravených podnikatelských zónách, existence dostatečného zázemí pro zahájení činnosti nových podnikatelských subjektů. Budou vyřešeny problémy tradičních hospodářských odvětví s využitím jejich potenciálu.

Cílem rozvoje lidských zdrojů je zajištění kvalitních vzdělávacích možností, zdravotních a sociálních služeb s velkým důrazem na prevenci, vybudování kapacit pro rozvoj kulturní, sportovní, rekreační a společenské sféry, optimálně rozmístěných na území celého kraje.

Cílem v oblasti infrastruktury je zlepšení silničního propojení uvnitř regionu včetně napojení na evropskou dálniční síť, provádění rekonstrukce, modernizace a zajištění kvalitní údržby komunikací všech kategorií. Je řešeno parkování ve městech a centrech cestovního ruchu. Je rozvíjena bezmotorová doprava. Jsou zlepšovány technické a provozní vlastnosti železničních tratí, včetně napojení na mezinárodní koridory. Jsou zlepšovány technické a provozní vlastnosti tramvajových tratí. Je zkvalitňována dopravní obslužnost území veřejnou dopravou. Je zajišťováno letecké spojení ve vnitrostátním i mezinárodním provozu.

V oblasti životního prostředí je účelem sledování a vyhodnocování dopadů všech aktivit na složky životního prostředí. Budou realizována základní preventivní opatření a odstraněny rozhodující ekologické zátěže z minulosti. Budou podporovány aktivity a technologie šetrné k životnímu prostředí a zdraví obyvatel.

Cílem oblasti cestovního ruchu je zkvalitnění a rozšíření základní infrastruktury cestovního ruchu (ubytování, stravování, doprava) a doplňkových služeb cestovního ruchu s přímým vztahem k místním atraktivitám. Zajištění zázemí pro prodloužení sezóny a vícedenní pobyty turistů (ekonomicky výhodnější, územně šetrnější). Rozvoj cestovního ruchu v doposud málo turisticky využívaných vhodných oblastech a odlehčení přetíženým lokalitám. Podpora malého a středního podnikání v cestovním ruchu a profesionalizace lidských zdrojů. Diverzifikace návštěvníků z pohledu národnosti i sociální příslušnosti zaostávajících forem cestovního ruchu typu kongresové turistiky, agroturistiky. Podpora forem cestovního ruchu šetrných k životnímu prostředí.

V rozvoji venkova půjde o dynamický rozvoj ekologicky šetrné produkční funkce zemědělství a lesnictví, nárůst mimoprodukčních funkcí (např. produkce biomasy k zajištění energetické soběstačnosti mikroregionů) zejména s důrazem na péči o krajinu a vzhled venkova.

➤ **Integrovaná územní strategie Místní akční skupiny LAG Podralsko pro program LEADER+**

Pro ilustraci hlavních směrů rozvoje, na který klade tento dokument důraz, je uveden výčet opatření a jejich cílů:

Název opatření	Cíl opatření
Podpora subjektům cestovního ruchu a jejich vzájemného propojení	Podporovat vznik nových produktů cestovního ruchu a společný postup současných poskytovatelů služeb v rámci cestovního ruchu v regionu
Rozvíjení mimosezónních aktivit v oblasti cestovního ruchu	Podporovat vznik a realizaci takových aktivit v oblasti cestovního ruchu, které nebudou zaměřené jen na tradiční formy letní sezóny
Tematické a integrované doprovodné akce	Zkvalitnění stávajících a vznik nových kulturních a sportovních akcí, které svým významem přesahují význam jedné obce
Atraktivita regionu pro trvalé i dočasné obyvatele	Spolupodílet se na vytváření a přijímání takových postupů a opatření, která ve svém důsledku způsobí růst zájmu o pobyt v regionu, a to jak u trvalých obyvatel, tak i u jeho návštěvníků
Budování identity obyvatel k regionu	Přispět k procesu vytváření povědomí trvalých a následně tak i dočasných obyvatel o specifičnosti regionu a tak napomoci k zamezení vysídlování menších sídel a ke zvýšení pocitu hrdosti na vlastní obec a region

➤ **Záměr Místní akční skupina LAG Podralsko pro LEADER ČR 2006**

Pro ilustraci hlavních směrů rozvoje, na který klade tento dokument důraz, je uveden výčet opatření a jejich cílů:

Název opatření	Cíl opatření
Zlepšení služeb a jejich zázemí pro podnikatele a občany	Podpořit rozvoj takových činností u stávajících podnikatelských (i nepodnikatelských) subjektů, které budou mít za následek rozšíření jejich nabídky ve směru poskytování služeb venkovu a tím i zlepšení jejich konkurenceschopnosti.
Podpora malým obcím (do 2000 obyvatel) se zvýšením jejich estetické a kvalifikační úrovně	Zvýšení estetické úrovně malých obcí a tím napomoci odstranění špatného celkovému dojmu, který je překážkou především pro rozvoj podnikání typu agroturistiky, lázeňství apod., zaměřit se na zvýšení úrovně lidských zdrojů především v oblasti poskytování služeb.

➤ **Rozvojová studie Mikroregionu Podralsko**

V souladu se zpracovanou analýzou současného stavu MR Podralsko byly pro dané území v rozvojové studii stanoveny následující hlavní strategické cíle:

- vytvoření příznivých podmínek pro nové podnikatelské investice a rozšíření ekonomických aktivit v mikroregionu
- zkvalitnění dopravní a technické infrastruktury (např. komunikační propojení přes Ralsko, obchvat Mimoně)
- optimalizace dopravní obslužnosti území
- rozšíření nabídky různých forem a typů bydlení
- oživení zemědělské výroby, revitalizace krajiny
- optimalizace zdravotnických služeb a školství
- zkvalitnění infrastruktury a služeb cestovního ruchu, prodloužení sezóny
- zlepšení informačních vazeb mezi obcemi (propagace regionu navenek,...), včetně vytvoření optimálních vazeb s krajskou samosprávou
- zlepšení péče o životní prostředí (likvidace starých zátěží, odpady, ochrana vod)
- podpora mimoškolní práce s dětmi a všeobecný rozvoj spolkové činnosti

➤ **Rozvojové studie jednotlivých měst**

Kromě výše uvedených dokumentů jsou zpracované koncepční materiály dalšího rozvoje i pro některá města regionu, např. Mimoň, Doksy, Dubá. Tyto rozvojové programy se týkají ale jen problematiky daných měst, a jsou proto vzhledem k celkovému venkovskému charakteru regionu atypické. Přesto např. Koncepce rozvoje města Dubá silně zdůrazňuje nutnost rozvoje zemědělských částí města s důrazem na současné využití pro cestovní ruch.

SPL Místní akční skupiny LAG Podralsko vychází důsledně ze stávajících strategií rozvoje v daném regionu a vhodným způsobem při zachování důrazu na obohacení života na venkově tyto strategie doplňuje a rozvíjí.

3.3 Způsob zapojení místních aktérů do zpracování SPL

Při přípravě záměru se využívala spolupráce s členskými subjekty MAS na více úrovních, vždy na tzv. principu kulatých stolů, při kterém se v maximální možné míře podařilo využít potenciál obyvatel, kteří v regionu žijí a nejlépe tak znají jeho potřeby.

- setkávání se členy MAS na valných hromadách (průměrně 4-5 v každém roce)
- činnost pracovních skupin
- průběžný sběr předběžných záměrů v regionu MAS a jejich vyhodnocování
- rozsáhlý kurz pro členy MAS zaměřený na zvýšení přínosu metody LEADER pro MAS v roce 2006
- práce programového výboru
- práce představenstva MAS
- neustálý kontakt se subjekty v mikroregionu v rámci poskytování odborné poradenské pomoci
- spolupráce s pracovištěm Poradenské centrum pro venkov v Dubé

Z uvedených společných akcí je třeba podrobněji pojednat především tyto tři:

3.3.1 Činnost pracovních skupin

V MAS v současné době aktivně pracují tyto pracovní skupiny:

- cestovní ruch
- vnější souvislosti a strategické plánování
- zemědělství a životní prostředí
- kultura, sport a spolkový život
- mimoškolní práce s dětmi a mládeží
- historické a kulturní památky regionu

Členové pracovních skupin se scházejí již od roku 2002, v rámci přípravy SPL se všechny pracovní skupiny sešly od roku 2006 minimálně dvakrát, jejich výstupy jsou zadokumentované a průběžně se s nimi pracuje.

3.3.2 Shromáždění předběžných záměrů aktérů v regionu MAS a jejich vyhodnocování

V tomto případě se nejedná o tradiční „zásobník projektů“, ale o „potenciál a možnosti dalšího rozvoje regionu“. MAS eviduje více než 100 aktivních předběžných záměrů od podnikatelských subjektů, od obcí i od neziskové sféry. Tyto záměry byly při zpracování SPL jedním z rozhodujících podkladů při určování priorit a cílů a následně Fichí.

3.3.3 Kurz pro členy MAS

Kurz zorganizovala MAS pro své členy v roce 2006, v rozsahu 45 hodin, zúčastnilo se ho 14 osob, především zástupců neaktivnějších členů. Jeho realizace se setkala s mimořádným ohlasem a díky způsobu vedení (kombinace výkladu s diskusí a brainstormingem) mohly být výstupy z něho také použité při přípravě SPL.

3.4 Spolupráce s expertními odborníky

Výhodou MAS je skutečnost, že většina členů je odborníky ve své oblasti (samospráva, životní prostředí, zemědělství, lidské zdroje, přeshraniční spolupráce, práce s mládeží apod.). Díky tomu je možné pokládat přípravu Strategického plánu za společnou práci MAS.

Hlavní koordinátor prací : externě Mgr. Milan Vastl, v letech 2004-2006 manažer MAS, bydlícím v Žibřidicích 95, 463 53 Křižany, tel. 608 362 777
Přeshraniční spolupráce: Dr.Johannes von Korff, Korff Agentur für Regionalentwicklung Dresden, Moritzburgerweg 67, tel.: 0049-351 883 83530

4. ANALÝZA ÚZEMÍ MAS

4.1 Hodnocení území

Území, na kterém místní akční skupina LAG Podralsko působí, je geograficky a tematicky ucelené a odpovídá jádru venkovských mikroregionů Podralsko, Máchův kraj a Peklo. Největší část zaujímá rozsáhlý bývalý vojenský výcvikový prostor. Jen samotné město Ralsko je po Praze nejrozlehlejší obcí ČR. Po odchodu Sovětské armády byl v roce 1992 vojenský výcvikový prostor zrušen a jeho rozlehlé, velmi málo zalidněné území se stalo významným rozvojovým potenciálem Libereckého kraje. Region však patří celostátně mezi hospodářsky slabé oblasti (vysoká nezaměstnanost, nízká intenzita podnikatelských aktivit, nízká daňová výtěžnost, nízká hustota osídlení, zánik zemědělské velkovýroby, poválečná výměna obyvatelstva – ztráta podnikatelských a kulturních tradic). Dnes jen okrajově patří mezi oblasti těžící z letní sezóny, vodních sportů a pěší turistiky. Je však velmi vhodný pro cykloturistiku, pěší turistiku, hipoturistiku, vůbec agroturistiku a poznávací (studijní) pobyty. Krajina je málo poznamenána

civilizačními zásahy a zástavbou (kromě pozůstatku vojenských staveb po Sovětské armádě). Historický ráz kulturní krajiny je narušen existencí v minulosti scelených honů orné půdy a některých velkokapacitních zemědělských objektů. Ještě podstatnější je pak existence pozůstatků areálů těžby uranu. Současný stav životního prostředí lze charakterizovat jako příznivý, avšak lokálně s narušenými složkami.

O jednotném charakteru území napsal pro připravovaný Zpravodaj MAS pojednání spolupracovník MAS člen Společnosti pro Lužické hory Mgr. Jiří Stránský. Článek uvádíme, protože je velmi vyčerpávající, i když jeho populárně-vědecký styl odpovídá původnímu záměru zveřejnění v časopise. Tento text neaspíruje na vysoké cíle vědeckého pojednání. Záměrem tvůrce je poukázat na překvapivou podobnost zdánlivě vzdálených území z nejrůznějších úhlů pohledu. Naší snahou je, aby oblast v budoucnu vynikala tak jako hrdé kuzele přírodních dominant oblasti – Ralska a Ronova. Všem, kteří očekávají množství nejrůznějších grafů a tabulek se omlouváme – statistické údaje uvádíme přísně výběrově, jsou jednak velmi snadno přístupné na veřejných portálech a rovněž jsou nevhodnou interpretací často matoucí.

Antropolog, který sleduje způsob života lidí a jejich kulturu v měřítku většího celku, nachází po staletí stejný typ společnosti v okolí Ralska i Ronova. Lidé se zabývají zemědělstvím a těžbou nerostných surovin a dřeva. Rozšířená je nejrůznější řemeslná výroba. Vznikající města se snaží nejen ochránit své obyvatele (např. významné zbytky hradeb v Kravařích, resp. v Jablonném v Podještědí), ale i čile navazovat kontakty s okolím.

Architekt nám pak osvětlí, jakou hodnotu mají typické roubenky v obci Noviny pod Ralskem a jistě neopomene zmínit starou zástavbu obce Hvězda či visky Rané u Kravař. Ano, charakter zástavby v obou lokalitách tvoří ucelený soubor s mnoha nepřehlédnutelnými shodnými rysy.

Botanik se nechá slyšet slovy, že ani naše území není ostrovem a současný vegetační pokryv je výsledkem tisíce let trvajících vývoje, do kterého ovšem v posledních stoletích silně zasáhl člověk. V současném vegetačním krytu Ronovska zaujímají velmi významné procento lesy (cca 38%), následuje orná půda, louky a pastviny. V lesích absolutně převažují jehličnany , podíl listnáčů je zanedbatelný. Z nelesních formací mají význam krásné mokřady – nejpřirozenější regulátory vodního stavu. A mimochodem, lilii zlatohlavou najdeme i na obou dominantách – Ralsku i Ronovu. Kdo by rovněž neznal nádherné, téměř kobercovité porosty bledule jarní v údolí Peklo u Zahrádek, resp. u Stvolíneckých Petrovic.

Cyklista a **cestovatel** je překvapen, jak pestrá škála silniček, stezek a cest bez silničního provozu je oblast protkána a velmi rád se bude vracet do oblasti Dubského Švýcarska a Polomených hor všeobecně.

Demograf, sledující obyvatelstvo z různých hledisek, zase poznamená, že hustota zalidnění Ronovska je dost nízká (do 30 obyvatel na km² - Liberecký kraj má průměrně 135 obyvk/km²), ale nezapomene na tzv. sezónní uživatele – chataře a chalupáře, kteří hlavně v letních měsících počet stálých obyvatel mnohokrát převyšují.

Ekolog, či lépe ochránce přírody, je doslova okouzlen hustým soustředěním cenných ekosystémů na poměrně malé ploše území a najde si důvod návštěvu v každém ročním období. Všichni rádi chodíme na výlety, tak proč si nedat jen 3 návrhy: 1. Vlhošť. Kdo by neznal tvar zdaleka viditelného širokého zvonu? Ale všimli jsme si, jak zvláštní lesy jej porůstají-bučiny na severu a východě, borovice najdeme na jihu a západě. Proč to tak je? Geolog nás poučí! 2. Kostelecké bory, kde si příroda sama řídí veškeré procesy bez rušivých vlivů člověka! 3. A proč nezajít do Stvolínek - a objevit kaňon a vodopád Kolné v malebném údolíčku nad vesnicí!

Folklór – toto slovo je v oblasti téměř neznámé, ale pozor! Vždyť přece vznikla pěkná tradice „paličkování“ ve Vísecké rychtě v Kravařích, každoročně konaná na začátku září.

O slovo se nyní vehementně hlásí **geolog** a **geomorfolog**, kteří nám prozradí, že v Ralské pahorkatině i u Ronova převažují usazeniny z období křídý (křemenné pískovce různého složení). Dozvíme se, že vlastně Ralsko i Ronov obtížně prorazily toto souvrství v třetihorách. Na obou kopcích najdeme suťová pole s typickou květenou. A proč je na Vlhošti tak různý pokryv? Protože sever a východ kopce je tvořen vyvěřelým znělcem, na jihu a západě je potom pískovec. Geomorfolog má pro naše společné území hezký termín – Česká tabule.

Také **hydrolog** má zlehčenou úlohu – území odvodňuje z valné části řeka Ploučnice, pouze menší potoky ústí do Liběchovky. Bobří potok na svém poměrně krátkém toku předvádí, že i menší tok umí vytvořit celé spektrum různých tvarů – vodopád (je ovšem v katastru obce Žandov), několikakilometrovou soutěsku, krásné meandry a pod obcí Stvolínky se „uklidní“ v celé soustavě celkem 23 rybníků. Nepřipomíná nám to trochu Ploučnici – zprvu neklidný horský tok, potom klidná řeka.

Ichtolog, neboli ten, kdo studuje ryby, se zaměřuje na lovné a chovné rybníky, které jsou v naší oblasti již od poloviny 15. století (Holanský byl založen roku 1440). Zajímavostí je i místní jméno – Rybnov. Je možné, aby se plůdek lososa vysazoval nejen do Ploučnice, ale i do Bobřího potoka?

Oblast v okolí Ralska i Ronova mají rádi i **jezdci na koních**, kteří určitě čekají na rozvoj hypostezek, běžně rozšířených cest v nedalekých Žitavských horách.

Klimatolog nám ukáže Atlas podnebí ČR, zjistíme, že oblast Podralska i Ronovska náleží do mírně teplé oblasti. Srážkové úhrny rostou se stoupající nadmořskou výškou. Poslední léta byla charakterizována spíše nižšími úhrny srážek (do 650 mm). Při společné řeči s hydrologem a ekologem zdůrazňuje význam „zadržení“ vody v přírodě, ať už v mokřadech a rašeliništích (Hamr, Stráž), nebo v rybnících.

Přecházíme-li kl, na mysl se derou obory **lichenologie** (věda o lišejnících) a **lidské zdroje**. Lidských zdrojů je zde zjevný nedostatek, dynamicky se rozvíjející spádové město Česká Lípa potřebuje množství vzdělaných pracovních sil.

Mikroregion, lépe region Podralsko, spěje ke svému rozšíření. Pokud bude tento proces úspěšný, obsáhne území necelých 900 km² s 40 000 trvale bydlícími obyvateli. Vstupem do EU se naši zemi otevřel zcela nový prostor, prostor, kde šanci mají silní a připravení partneři. Bylo již jednou zmíněno, že žádné území netvoří ostrov, je spojeno předivem nejrůznějších vztahů. Je určitě životním zájmem obcí se spojovat a nacházet společná stanoviska a spolu vytvářet strategie postupu a kooperace. Ve větším počtu subjektů je možné lépe strategie plánovat, rozdělovat kompetence a plány potom i úspěšně realizovat.

To potvrdí každý **národohospodář**, novějším slovem ekonom. Potenciál dalšího rozvoje Podralska je soustředěn zejména v jeho původních částech (viz Program rozvoje hospodářsky slabých oblastí Libereckého kraje), ale i na jihozápadě Českolipska jsou nevyužitá zdroje. Prostor může dostat další rozvoj „produkce místních výrobků“ – zejména zpracování zemědělských produktů atd.

Ochrana přírody a krajiny zde má velmi dlouhou tradici a dobré výsledky. Je možné se nechat inspirovat prověřenými „produkty zvenčí“ – jako příklad uvádíme průvodcovské služby pro ucelené kolektivy turistů, cykloturistů v oblasti Kravař, Blíževedel, Skalky a jinde. Poznání a objevení přírody může mít naprosto „měkký dopad“ na okolí, příkladem zase mohou sloužit zejména chráněná území přírody ze sousedního Německa. Zde vidíme ohromnou rezervu dalšího

rozvoje (podnikatelské subjekty a aktivity obcí ve spolupráci se SCHKO Kokořínsko, resp. České středohoří, AOPK, KÚ Libereckého kraje). Není situace v okolí Ralska stejná?

Půdoznalec (pedolog) má svoje slovo při plánování strategie rozvoje zemědělství. Půdní poměry jsou ovlivněné jednotlivými činiteli – geologickou stavbou, podnebím a v menší míře i reliéfem. Nejnižší položená, méně svažité území jsou pokryta hnědozeměmi, kde se daří i náročnějším plodinám (např. i chmelu u Litic), na pískovcovém podloží najdeme půdy písčité, k využití často jako trvalé travní porosty. Nezanedbatelnou úlohu bude mít i vhodná forma živočišné výroby, nejlépe na farmách rodinného typu (využití tzv. pozvání ke stolu, prodej „ze dvora“ atd).

Mohli bychom postupně abecedou postupovat i nadále, myslíme si však, že je nejdůležitější shrnout jednotlivé perspektivy:

Perspektiva turistická: Nebudeme opakovat již řečené, území má ohromný a dosud nevyužitý potenciál dalšího rozvoje „šetrných forem“ turistiky. Není jistě náhodou, že oblastí opakovaně procházel neaktivnější český turista 19. století – Karel Hynek Mácha – a opakovaně zakresloval Starý Bernštejn, Vřísek (u Zahrádek) a další. Putování po jeho stopách je zpestřením turistické a kulturní sezóny v několika městech a vesnicích. Nezajímavá není ani myšlenka „přímého“ pěšího a cyklopropojení Ralska a Ronova. Bylo by rovněž žádoucí povzbudit obyvatele stále i sezónní k využití svých objektů k rozšíření pohostinského ubytování (ve světě velmi populární forma „bed and breakfast“). Agroturistika je celkově v naší zemi v úplných začátcích, i když na mnohých farmách si lidé mohou v rámci své dovolené vyzkoušet nejrůznější aktivity zemědělské.

Nebude určitě obtížné navrhnout cesty po památkách – po hradech, zámcích, za architektonickými skvosty, zajímavou aktivitou je mapa sakrálních památek, vydaná v obci Kravaře v loňském roce. „Nadregionálně“ významné památky (např. největší roubená stavba v Čechách – Vísecká rychta, barokní morový sloup v Blíževedlích, komplex sakrálních staveb v Tuhani a cenné soubory lidové architektury v obcích Jestřebí, Luka a Ždírec) musí být opravdu náležitě představovány a propagovány.

Perspektiva rozvoje služeb: Sektor služeb se postupně stává vedoucím oborem hospodářství ve všech vyspělých zemích světa. Ani Podralsko nebude výjimkou. 21. století je též charakterizováno vysokou mobilitou lidí. Proto bude žádoucí zaměřovat služby k uspokojení potřeb nejen trvale bydlících, ale i tzv. jednodenních uživatelů území, kteří tvoří značné procento návštěvníků. Pro tyto sezónní uživatele budou vznikat informační, sportovní a kulturní centra různého typu a určení.

Perspektiva rozvoje infrastruktury je každodenní realitou oblasti. Konkrétní situaci v obcích znají nejlépe statutární zástupci obcí. I zde bude platit, že připravení a dobře informovaní zrealizují své projekty.

Perspektiva rozvoje spolkové činnosti (občanské společnosti): Lidé nespolehají jen na své zástupce ve vedení obcí, ale přicházejí se svými iniciativami a sdružují se do nejrůznějších spolků s cílem zlepšit podmínky pro život a rozšířit svůj obzor. Spolková sdružení, zájmová sdružení a kluby pak daleko snáze navazují regionální a mezinárodní kontakty. To souvisí s dalším fenoménem 21. století – život se silně globalizuje a pojem vzdálenosti dostává nový rozměr. Být hrdým občanem své oblasti by mělo být samozřejmostí.

Proto si přejme, aby všude platila rovnice :

Fungující samospráva + pěkný vzhled obce+pestrá síť podnikatelských subjektů+bohatá spolková a jiná činnost = spokojení obyvatelé obce

Podobně aktivní obce půjdou dále, nezastaví se na hranicích svých katastrů, ale budou hrdě reprezentovat svůj krásný region, který má ještě tolik možností dále se rozvíjet.

4.1.4 Zvláštnosti území

Zvláštnosti území jsou dané především jeho společnými znaky uvedenými v předcházející kapitole.

- a) písčité půdy a rybníky – nacházejí se ve třech hlavních centrech – v okolí Hamru na Jezeře, v okolí Doks a v okolí Holan a Zahrádek (nová území), všechna tři centra slouží pro účely chovu ryb a rekreace
- b) borové lesy – území bývalého vojenského prostoru a severní část Kokořínska, až na menší oblast kolem rekreačních center slouží díky malé frekvenci návštěvníků především klidové turistice
- c) oblast vyhledávaná tradičně chalupáři – typicky především v okolí Jablonného v Podještědí, Doks, Dubé, Holan, Zahrádek, Kravaň, Blíževedel atd.
- d) rozsáhlé zemědělské pozemky vhodné pro pastevectví a chov koní
- e) utlumená těžba uranu, v poslední době opět ožívají projekty na obnovení těžby – především oblast u Stráže nad Nisou a Hamru na Jezeře

5. SWOT ANALÝZA

5.1 Vymezení SWOT analýzy

Silné stránky území

- významný potenciál přírodních a historických zajímavostí, kulturních památek
- relativně zachovalé přírodní prostředí
- velký potenciál objektů a zařízení sloužících rekreaci a cestovnímu ruchu
- významný podíl lesů
- vysoký potenciál pro letní rekreaci
- rozvinutá síť cyklostezek
- tradice v oblasti cestovního ruchu
- relativně příznivá věková struktura obyvatel v části mikroregionu (podíl mladších věkových skupin)
- dlouhodobá zemědělská a lesnická tradice v mikroregionu (Vojenské lesy a statky)
- velký potenciál průmyslových ploch (Stráž pod Ralskem, Ralsko - Hradčany, Ralsko - Hvězdov aj., dále Mimoň, Kuřívody, Zákupy), i nevýrobních aktivit
- počínající rozvoj podnikání v dosud opomíjených částech regionu
- existence spolkového života
- zkušenosti s metodou LEADER
- dovednosti s přípravou a realizací místní rozvojové strategie
- zapojení zemědělců do metod LEADER
- rozvoj spolupráce s dalšími obcemi a se sousedními mikroregiony

Slabé stránky území

- existence starých zátěží (těžba uranu, vojenský výcvikový prostor, černé skládky)
- chybějící technická infrastruktura především v malých obcích
- špatný stav místních i státních komunikací
- ve větší části mikroregionu špatně udržovaný zemědělský půdní fond a krajina a málo funkční zemědělská výroba
- velké množství nevyužívaných objektů v obci Ralsko
- chybějící koordinace cestovního ruchu regionu jako celku a propagace pro turistiku
- zanedbané architektonicky cenné budovy
- nedostatek pracovních příležitostí zvláště pro ženy
- nutnost dojíždění za prací
- nebezpečí ztráty identity obyvatel k regionu vlivem dojíždění za prací
- nízká úroveň vzdělanosti
- nedostatečně rozvinuté partnerské vztahy strategických subjektů v regionu
- absence vlastních prostředků místní akční skupiny
- malá informovanost o iniciativě LEADER
- riziko vyliďnění oblastí se špatnou dopravní obslužností

Příležitosti

- existence místního partnerství, které umožňuje společné projekty se synergickým efektem
- rozvoj cestovního ruchu se může stát jedním z významných zdrojů příjmů obcí s multiplikačním efektem, prostředkem k oživení obcí, k rozvoji podnikatelských aktivit a k údržbě krajiny
- využití státních a evropských podpůrných programů pro podporu zemědělství, lesnictví a rozvoj venkova (PRV, ROP)
- rozvoj nových produktů cestovního ruchu (technické sporty, cykloturistika)
- podpora řemesel a dalších živností, malého a středního podnikání
- rozvoj podnikatelských aktivit, uplatnění zahraničních investorů
- uskutečňování akcí nadregionálního významu
- rozvoj ekologicky orientovaného zemědělství směřujícího k zachování krajinných funkcí
- revitalizace říčních systémů a využívání vody v krajině (Svitavka, Panenský potok, Bělá, malé rybníky)
- ekologická likvidace odpadů
- rostoucí zájem o metodu LEADER
- možnost využít zkušeností z předcházejícího programového období

Ohrožení

- nedostatek finančních zdrojů
- nedostatečná sanace ekologických zátěží (zejména uran)

- další pokles zemědělské výroby vedoucí k devastaci krajiny
- konkurence okolních měst (Liberec, Mladá Boleslav, Česká Lípa)
- nedostatečná nabídka pracovních příležitostí v oblasti
- populační útlum a vyklidňování z oblastí se špatnou dopravní obsluhností
- legislativní bariéry

Předkládaný záměr pro LEADER je důsledným využitím a rozpracováním uvedeného potenciálu území, jeho realizace přinese tyto podněty pro rozvoj regionu:

- vytvoření podmínek pro cílenou práci na zpracování jednotné koncepce rozvoje regionu a zatažení jednotlivých účastníků do tohoto procesu
- oblastí, ve které LEADER může sehrát velkou roli v dalším rozvoji oblasti, je bezesporu využití potenciálu cestovního ruchu, tento potenciál se v současné době využívá ale povětšinou jen izolovaně na úrovni jednotlivých provozovatelů zařízení pro CR, na úrovni obcí nebo sdružení obcí apod.
- další profesionalizace koordinačního centra (management MAS), které bude odborně profesionální tým, že dokáže vtisknout regionu jednotnou myšlenku, tuto myšlenku dokáže prosazovat uvnitř i vně regionu a celkově bude v budoucnu působit s úkoly rozvojové agentury
- zapojení všech sektorů regionu (samospráva, obec a neziskový sektor) do dalšího vlastního rozvoje
- vytvoření podmínek a prostředí pro vytvoření trvalého vztahu obyvatel k regionu
- na úrovni místní specifické ekonomiky i na úrovni jednotlivých obyvatel oblasti zapojení regionu do širších evropských vztahů tím, že budou podporované aktivity, které se takovými vztahy budou vyznačovat
- přínosem realizace programu LEADER budou další, čistě ekonomické důsledky, jako např. růst příjmů podnikatelů, nestátních neziskových organizací a obcí z cestovního ruchu, vznik nových a rozvoj stávajících podnikatelských provozoven (především se zaměřením na cestovní ruch), vznik nových pracovních míst apod.

5.2 Metodika SWOT analýzy

Analýzou problematiky území se zabývaly od roku 2000 do současnosti čtyři organizace -SAUL (2000), Liberecký kraj (2002), Tima Liberec (2003) a MAS LAG Podralsko (2004, 2005 a 2007) a ARR spol.s r.o. Liberec (2006).

Všechny vzniklé studie vycházely z mnoha brainstormingových setkání s místními aktéry:

SAUL	několik setkání se starosty MR Podralsko při přípravě studie MR Podralsko
Liberecký kraj	několik setkání se starosty MR Podralsko při přípravě Programu rozvoje Libereckého kraje

TIMA Liberec	několik setkání se starosty MR Podralsko při přípravě regionu na Leader+
	velké množství schůzek s podnikateli, neziskovými sdruženími a dalšími aktivními obyvateli regionu
MAS LAG Podralsko	pravidelná setkávání v pracovních skupinách
	pravidelná setkávání na valných hromadách a při schůzkách programového výboru
	přímý nebo dílčí zpracovatel strategických plánů rozvoje města Dubá a Libereckého kraje
ARR Liberec	pracovní skupiny pro přípravu Koncepce rozvoje cestovního ruchu v regionu Podralsko

MAS LAG Podralsko jako zpracovatel projektu se zabýval SWOT analýzou velmi důsledně a věnoval jí pozornost jako jednomu z nejdůležitějších podkladů při přípravě těchto svých rozvojových strategických plánů:

- Leader+ 2004 - 2006
- Leader ČR 2006
- Leader 2007 - 2013

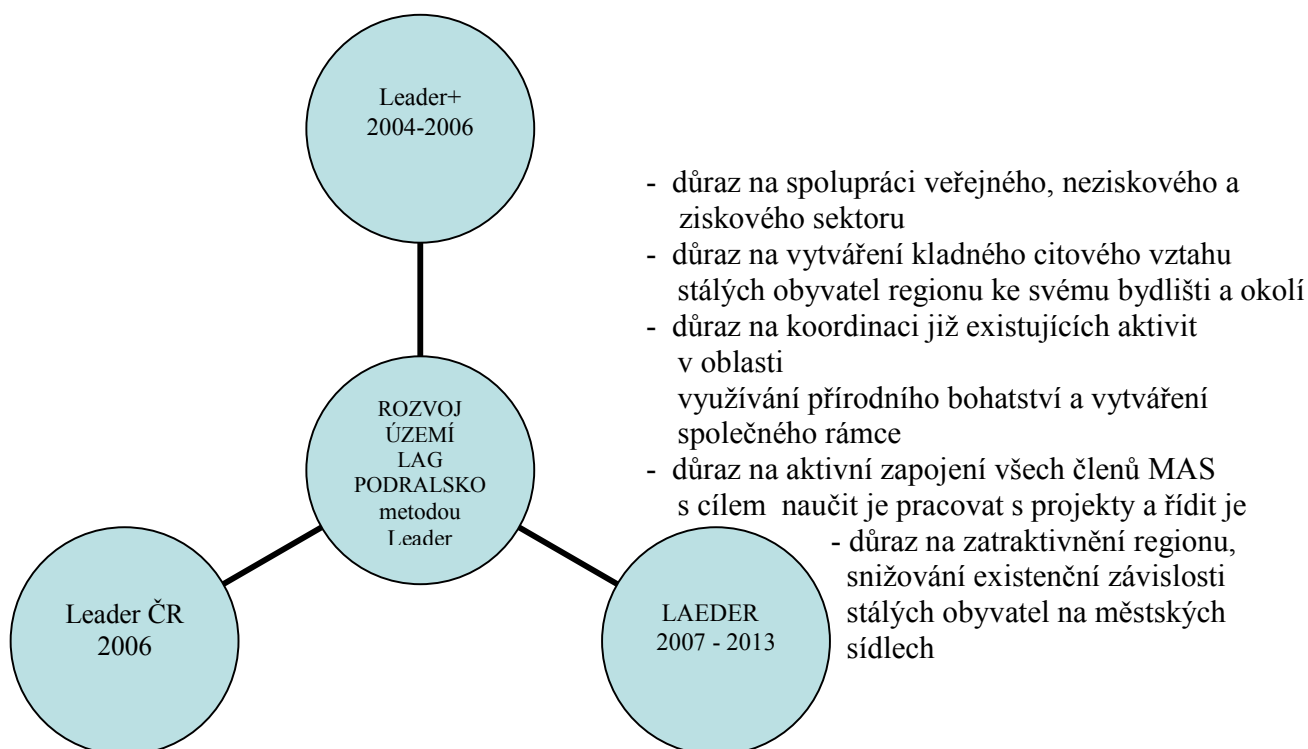
Díky systematickému přístupu a důsledné práci s veřejností se podařilo zachytit nejpodstatnější rysy regionu a v kombinaci s již existujícími výše uvedenými studii pro jiné územní celky vznikla SWOT analýza, která odpovídá aktuálním potřebám a požadavkům území MAS.

6. STRATEGIE

6.1 Priority a cíle

Základní strategické směry dalšího rozvoje vycházejí, jak už také bylo zmíněno několikrát, z práce MAS pro rozvoj regionu v letech 2002-2007, a to nejen v programech typu Leader, ale i v dalších aktivitách.

Základní strategické linie pro LEADER 2007-2013:

Priority, které se MAS stanovila pro období 2007-2013 vycházejí z dlouhodobé spolupráce s důležitými aktéry v regionu a z předběžných záměrů, které management MAS průběžně shromažďuje:

Priorita č.1 – Obnova a rozvoj vesnic

Pro území MAS je příznačné vesnické osídlení s nízkou hustotou obyvatel. Jen tři města dosahují počtu obyvatel kolem 5000, většina obcí má výrazně méně než 1000 obyvatel. Část obcí leží ve zdevastovaném (ještě stále) území s bývalým vojenským prostorem a těžbou uranu, ekonomika většiny obcí byla v minulosti postavena na zemědělství a hospodářsky stále upadá. Území je velmi vhodné pro cestovní ruch, vzhledem k chybějícím finančním prostředkům ale svůj potenciál nemůže plně rozvinout. Za prací dojíždí většina trvale žijících obyvatel do průmyslových center v Mladé Boleslavi, České Lípě a Liberci a dochází tak k odcizování se potřebám regionu. Velký počet rekreačních chalup v některých obcích také způsobuje zvýšené náklady obcí např. na údržbu cest bez ekonomického přínosu, na druhé straně je ale třeba zmínit velmi pozitivní vliv chalupářství na vzhled obcí i krajiny jako celku.

Realizací této priority vznikne několik nově opravených a upravených veřejných prostranství, budou podpořeny stavební akce kulturních a sportovních organizací. Důležitá je skutečnost, že

pro ostatní odpovídající a méně aktivní subjekty se bude jednat o impuls k následování „sousedů“, o platnosti tohoto efektu se MAS přesvědčila v minulosti už vícekrát.

Cíle priority:

- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit
- zlepšení základních služeb a rozvoj investic zajistí vyšší atraktivitu venkovských oblastí

Specifické cíle:

- zlepšení celkové vizuální úrovně veřejných prostor především na malých vesnicích
- podpora spolkové činnosti
- rozvoj cestovního ruchu
- podpora vzniku nových nezemědělských forem podnikání
- diverzifikace zemědělských činností
- zapojení co nejširších vrstev obyvatelstva do rozvoje regionu

Priorita č. 2 – Občanské vybavení a služby, podpora vzdělávání

Ve venkovských oblastech podle průzkumu a získaných zkušeností MAS je velký potenciál pro rozvoj společenského, kulturního, sociálního a sportovního života. Dokladem toho je řada aktivně pracujících volnočasových sdružení a spolků, které se však potýkají s nedostatečným technickým zázemím pro svoji činnost. O aktivitě svědčí i mimořádná úspěšnost těchto sdružení v rámci Leader+ (tři pravená hřiště včetně dalšího sportovního zázemí, jeden v současné době zcela vytížený mikrobús, atd.) Zlepšení podmínek a prostředí pro práci spolků a sdružení je jednou z priorit MAS Podralsko, kvalita života na venkově se díky programu LEADER může značně posunout kupředu.

V rámci této priority MAS očekává zlepšení technického zázemí pro sportovní, kulturní a další společenské akce, díky čemuž selepší podmínky a nabídka volnočasových aktivit všech věkových skupin obyvatel regionu.

Cíle priority:

Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit.
Zlepšení základních služeb a rozvoj investic zajistí vyšší atraktivitu venkovských oblastí.
Posílení lidského potenciálu jako základní podmínky pro místní ekonomiku a zajištění místních služeb.

Specifické cíle:

- rekonstrukce a modernizace budov v oblasti sociální a kulturní infrastruktury
- podpora zázemí pro volnočasové aktivity (kultura, sport,..)

- zlepšení dostupnosti dalšího vzdělávání ve venkovských oblastech

Priorita č. 3 – Podpora cestovního ruchu

Podpora cestovního ruchu je prioritou ve všech strategických rozvojových plánech, které se regionem dříve zabývaly, a je to také vzhledem k přírodním podmínkám zcela samozřejmé. MAS si v této oblasti neklade nespelnitelné cíle, které by souvisely s „obřími“ projekty v řádu milionů euro, ale chce se soustředit na podporu drobnějších projektů, aby byla pokryta větší část území. Specifičnost opatření pro území je uvedena v kapitole 4.1.4, pro doplnění je vhodné ještě uvést, že už několik let díky spolupráci MAS a MR Podralsko a také díky iniciativě některých informačních center (především Doksy, Mimoň, Stráž pod Ralskem a Osečná) probíhají činnosti, které představují region v jeho celku a nezaměřují se jen na jednotlivé nositele služeb. Návštěvníkům je tak předkládaná souhrnná, tematicky pestrá nabídka.

Realizací této priority zahájí svoji činnost, případně ji zkvalitní, více zařízení pro cestovní ruch, a to především hotely a penziony, koňské farmy, zemědělské farmy apod. Je připravená druhá etapa pro rozšíření sítě hiposteze (1. etapa byla úspěšně realizována v rámci Leader+). Připravené jsou také záměry na vybudování tábořišť se zaměřením na dětské aktivity a řada dalších. Přínosné je, že nositelé projektů nejsou soustředěni do jednoho místa, ale jedná se o plošné pokrytí celého území MAS, včetně území nově připojených (viz mapka v kap. 4.1.2).

Cíle priority:

- různorodost venkovské ekonomiky
- různorodost zemědělských aktivit ve směru nezemědělské produkce, rozvoj nezemědělské produkce a podpora zaměstnanosti
- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit.

Specifické cíle:

- projekční, informační a organizační podpora stávajícím i nově vzniklým subjektům cestovního ruchu
- pomoc při uvedení nových služeb nebo při zkvalitnění stávajících služeb
- propagace a uvedení území Podralska na trh cestovního ruchu se zdůrazněním specifik území
- podpora nových produktů cestovního ruchu.

Priorita č.4 - Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Tato priorita navazuje na úspěšné oblasti podpory v rámci programů Leader+ a Leader ČR. V regionu se nenacházejí jen velké stavební památky jako např. hrady Bezděz, Ralsko, Houska a Ronov, ale také v krajině roztroušené drobné památky (křížky, pomníčky apod.), pro jih a jihozápad území je typická lidová architektura s velkým množstvím roubených a podstávkových domů.

Realizací této priority může být vybudováno min. jedno muzeum a může být provedena pasportizace drobných památek na vybraných územích včetně návrhů na jejich záchranu, budou vytvořeny podmínky pro vznik restaurátorské dílny, jejíž součástí bude výuka restaurátorského řemesla.

Cíle priority:

- rozvoj investic zajišťující vyšší atraktivitu venkovských oblastí
- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit
- zlepšení kvality života ve venkovských oblastech.

Specifické cíle:

- záchrana méně známých památek
- zvýšení přitažlivosti regionu pro návštěvníky i trvale žijící obyvatele
- propagace péče o lidovou architekturu
- přiblížení a zpřístupnění památek obyvatelům a turistickému ruchu

Priorita č. 4 – Občanské vybavení a služby, podpora vzdělávání

Ve venkovských oblastech podle průzkumu a získaných zkušeností MAS je velký potenciál pro rozvoj společenského, kulturního, sociálního a sportovního života. Dokladem toho je řada aktivně pracujících volnočasových sdružení a spolků, které se však potýkají s nedostatečným technickým zázemím pro svoji činnost. O aktivitě svědčí i mimořádná úspěšnost těchto sdružení v rámci Leader+ (tři pravená hřiště včetně dalšího sportovního zázemí, jeden v současné době zcela vytížený mikrobús, atd.) Zlepšení podmínek a prostředí pro práci spolků a sdružení je jednou z priorit MAS Podralsko, kvalita života na venkově se díky programu LEADER může značně posunout kupředu.

V rámci této priority MAS očekává zlepšení technického zázemí pro sportovní, kulturní a další společenské akce, díky čemuž selepší podmínky a nabídka volnočasových aktivit všech věkových skupin obyvatel regionu.

Cíle priority:

Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit.
Zlepšení základních služeb a rozvoj investic zajistí vyšší atraktivitu venkovských oblastí.
Posílení lidského potenciálu jako základní podmínky pro místní ekonomiku a zajištění místních služeb.

Specifické cíle:

- rekonstrukce a modernizace budov v oblasti sociální a kulturní infrastruktury
- podpora zázemí pro volnočasové aktivity (kultura, sport,..)
- zlepšení dostupnosti dalšího vzdělávání ve venkovských oblastech

Vybrané osy / opatření / podopatření z PRV, které budou v rámci SPL implementovány:

Osa	Opatření	Podopatření	Fiche
III	III.2.1	III.2.1.1	1
III	III.2.1	III.2.1.2	2
III	III.1.3		3,4
III	III.2.2		5
III	III.3.1		5

6.2 Způsob dosahování cílů a priorit

Místní akční skupina má již zavedený systém monitoringu dosahování stanovených cílů a priorit. Jedná se především o tyto postupy:

- a) valné hromady MAS, na kterých management předkládá členům zprávu za minulé období (minimálně 2 za rok) a toto období vyhodnocuje
- b) schůzky pracovních skupin, na kterých management průběžně informuje o stavu plnění určených cílů
- c) pravidelná kontrola plnění jednotlivých projektů podpořených z prostředků Leader

Dopady realizace strategie (ekonomické, sociální, kulturní, ekologické)**ekonomické**

- růst příjmů podnikatelů, nestátních neziskových organizací a obcí z cestovního ruchu
- vznik nových a rozvoj stávajících podnikatelských provozoven
- poznání dalších možností podnikání na venkově
- vznik nových pracovních míst

sociální

- růst zaměstnanosti
- zlepšení vztahu místních obyvatel včetně dětí a mládeže k lokalitě
- rozšíření spolupráce mezi partnery
- navázání nových kontaktů

kulturní

- rozšíření možností pro pořádání kulturních, sportovních a dalších společenských akcí
- růst podpory a propagace místních služeb cestovního ruchu
- rozvoj místních neziskových organizací
- zlepšení zázemí pro společenský život

ekologické

- zlepšení životního prostředí
- zlepšení nepodnikatelských aktivit – ekologický výchova

Perspektiva udržitelnosti a životaschopnosti aktivit a strategie

Organizační schéma, nabyté zkušenosti i vlastní místní akční skupina jsou zárukou udržitelnosti rozběhnutých aktivit v rámci přípravy regionu na využití programu LEADER. Každá aktivita má svého nositele uvnitř i vně místního partnerství, který je odpovědný za udržitelnost projektu, kterou ostatně musí prokázat při výběru projektů financovaných z programů.

LAG Podralsko bude koordinovat tyto aktivity a zajišťovat mezi nimi vzájemné vazby. Je pravděpodobné, že se tak podaří vytvořit souběh navzájem se doplňujících aktivit vytvářejících synergické efekty. Řízení programu je zabezpečeno také zevnitř regionu díky vytvoření sekretariátu LAG Podralsko s profesionálním zázemím. Zvýšení příjmu místních ekonomických subjektů vlivem zvýšení návštěvnosti mikroregionu a spolupráce s obcemi bude zdrojem pro samofinancování nově rozběhnutých aktivit.

Za dosavadní období si MAS vytvořila řadu funkčních kontaktů na místní samosprávu i na podnikatelskou sféru, z jejich strany je také vytvářený tlak na stále se zlepšující práci managementu ve prospěch regionu.

6.3 Zapojení inovačních prvků

- **Uvedení na trh nových výrobků a služeb, které odrážejí specifickou daného území**

Místní akční skupina LAG Podralsko se od zahájení své práce před pěti lety snaží důsledně pracovat na principech místního partnerství a postupně vycházela ze zkušeností stále více sektorů zastoupených v mikroregionu.

Pilotnost záměru spočívá v podpoře vzniku nových služeb, které odrážejí charakter regionu, jako je například hipoturistika, využívání biomasy, důraz na velké množství specifických architektonických památek apod., případně jejich zkvalitnění.

- **Netradiční způsoby řízení a zapojení místního obyvatelstva v rozhodovacím procesu a realizaci projektů**

Přístup k zapojení místního obyvatelstva do přípravy a do rozhodovacích procesů považuje MAS v rámci ČR za značně originální. Ze současných zkušeností se v ČR používají dva základní postupy:

A/ Přístup shora dolů

B/ Přístup zdola nahoru

A/ Dobře informovaný starosta nebo manažer mikroregionu vytvoří úzkou skupinku lidí, která se začne považovat za místní akční skupinu a na základě minulých koncepčních dokumentů, vlastní intuice či zájmu zúčastněných zvolí hlavní téma strategie. Skupina pak již přímo inzeruje, že existuje a že hledá partnery, kteří se mohou zapojit v již stanoveném tématu. Takoví se zpravidla najdou a MAS rozvíjí velmi rychle přípravu. Jde o racionální, časově a nákladově efektivní přístup, bez únavné komunikace, bez hledání kompromisů a téměř bez konfliktů. Avšak uskutečňuje se bez těch, kterých se nakonec týká – bez aktivních lidí z regionu, kteří nedostali povzbuzení a příležitost přemýšlet o ovlivnění vlastního osudu a osudu jejich komunit, přicházet s vlastními záměry a „poprat se“ o ně v soutěži s myšlenkami a názory ostatních. V konečném efektu ovšem může být jak kvalita strategie, tak zapojení samotných lidí při její realizaci stejná jako v případě přístupu B.

B/ Pracuje se důsledně pomocí průběžného zveřejňování a zapojování lidí do procesu přípravy MAS a celé rozvojové strategie. Místní partnerství se zde rozvíjí postupně a hlavní osoba (animátor, manažer, poradce) vyhledává aktivní občany místních komunit, povzbuzuje je k předkládání rozvojových záměrů, spojuje je při různých setkáních, vede je k přípravě společných vizí a integrovaných projektů, a co je hlavní, nechá je rozhodovat. Sami lidé, po přistoupení k místnímu partnerství, si volí svoji reprezentaci, jednotné zaměření společné rozvojové strategie atd.

Přesně tento postup Místní akční skupina LAG Podralsko volila a nechala se přitom inspirovat zkušenostmi z činností jiných MAS v Rakousku (Mostviertel – návštěva v roce 2003), Lucembursku (návštěva v roce 2004) Finsku, Irsku a jinde. Postup vzniku a formování MAS od podzimu 2002 je zcela a bez výhrad založen na zapojování místních obyvatel do přípravy a rozhodování. Zrovna tak budou místní lidé zapojeni do realizace.

V současné době má MAS v regionu již vybudovanou určitou pověst, ví se o ní a práce pokračuje kontinuálně především v pracovních skupinách (více viz kap. 3.3.1). Z důvodu zkvalitnění prací na vlastních projektech pořádala MAS v termínu 07.03.2006 – 25.04.2006 rozsáhlý seminář „Čtyři zásady na cestě získávání dotačních prostředků“ v rozsahu 45 hodin.

Pilotnost projektu je dána maximálním důrazem na zapojení všech vrstev obyvatelstva do procesu tvorby strategie, rozhodování a realizací projektu.

➤ Zavádění nových metod při využívání potenciálu území

MAS se od svého vzniku snažila postihnout co nejvíce vrstev obyvatelstva, ne vždy se ale tato myšlenka dařila naplňovat. Z toho důvodu byl na konci roku 2005 stanovený cíl „Kombinace a propojení mezi ekonomickými odvětvími, která jsou od sebe tradičně oddělená“

Všichni, kteří někdy pracovali s „koňáky“, vědí, jak komplikované je přimět je ke vzájemné spolupráci, kolik úsilí, přesvědčování a především poukazování na podobné pozitivní příklady v Evropě to může přinést. V rámci programu LEADER+ existuje nastartování tohoto procesu (projekt Jezdecké stezky, který si klade za cíl vytvořit návrh budoucího propojení koňských zařízení na základě vytýčených stezek), opatření v rámci LEADER ČR rozšiřují tuto myšlenku o konkrétní podporu jednotlivým zařízením a o propojení v praxi. Projekt Jezdecké stezky, který svým charakterem vyžaduje vytvořit návaznost na sousedící území, položil velmi dobrý základ spolupráce s okolními MAS(Podještědí, Výhledy) a jinými sdruženími (Hipostezky Českolipska), které se budou ve svých aktivitách napojovat na vzniklou síť hipostezek v Podralsku.

Podobně náročně byla hodnocená práce se zemědělskými farmami – bariéru se podařilo prolomit až intenzívními kontakty s Poradenským centrem pro venkov v Dubé a úspěšnou realizací programu Leader ČR.

Pilotnost záměru spočívá v nastavení mechanismů pro trvalou spolupráci mezi tradičně nespolupracující stranou podnikatelů a obcí (hledisko výhodnosti pro obě strany) a neustálým hledáním cest pro zapojení zemědělských subjektů.

➤ **Nové akce či aktivita prováděná v území poprvé**

Není možné při přípravě SPL postihnout všechny akce, které se připravují či teprve začnou připravovat. Tento strategický dokument však bude možné každoročně aktualizovat a tak pružně reagovat na potřeby potencionálních žadatelů a rozvoje regionu. Z existujícího přehledu doposud známých předběžných záměrů jsou na území MAS zcela originální následující:

- rozšíření sítě koňských stezek a jejich vlastní proznačení – originalita spočívá ve skutečnosti, že s těmito aktivitami se začalo díky programu Leader+ a po jejich úspěchu je nyní připraveno výrazné rozšíření
- v současné době, na základě jednání pracovní skupiny MAS Podralsko, vzniká občanské sdružení, jehož členy budou restaurátoři, NPÚ, obce,...., které chce vytvořit poradenské centrum pro mapování a opravu drobných i větších památek v regionu. Toto sdružení si klade za cíl i popularizaci restaurátorské činnosti a zapojení školní mládeže do těchto aktivit. Zkušební projekt aktérů sdružení, kdy žáci ZŠ měli možnost v kovárně přihlížet restaurování kříže a poté se aktivně zúčastnili stavění kříže, byl přijat dětmi s nadšením a vyhodnocen jako velmi úspěšný. Tyto aktivity mají nesporný význam pro prevenci vandalismu dětí a MAS Podralsko je bude v rámci svých možností podporovat.
- zpřístupnění dosud pro veřejnost uzavřených památek je další novou aktivitou. Chystané jsou např. projekty na instalování mříží v kostelech, které umožní po celý den nahlédnout do jinak uzavřených prostor a vyřeší jejich přirozené odvětrávání.

- vybavení vodácké půjčovny. Na území MAS je vodáky využívána řeka Ploučnice, vodáků zde každoročně přibývá a není pro ně zajištěn dostatečný servis. Tato nová služba přispěje ke zvýšení počtu spokojenosti vodáků.
- vytváření nových běžeckých tras. Tento projekt navazuje na předchozí projekt z LEADERU +, kdy byl zakoupen skútr na vytváření běžeckých stop. Síť stávajících tras je však potřeba rozšířit a proznačit. Území Podralska tím má možnost obohatit svoji nabídku služeb v zimním období.
- území Podralska se potýká s nedostatkem ubytovacích kapacit, případně s jejich nedostatečnou kvalitou. Proto projekty na rozšíření ubytovacích kapacit přinášejí pro region nové možnosti.
- výstavba rozhledny v Osečné je rovněž novým prvkem v regionu, který rozšíří nabídku atraktivních turistických cílů Podralska.

Na základě uvedeného výčtu je zcela zřejmé, že metoda Leader výrazným způsobem napomáhá k rozvoji nových aktivit na území LAG Podralsko.

6.4 Finanční plán

Fiche	Plánované celkové náklady na Fichi v %	Plánované náklady na Fichi v jednotlivých letech v %						
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
1	35	20	20	20	20	10	10	100
2	25	20	20	20	20	10	10	100
3	5	20	20	20	20	10	10	100
4	25	20	20	20	20	10	10	100
5	10	20	20	20	20	10	10	100
Celkem	100	20	20	20	20	10	10	100

Uvedený finanční plán je nutné chápat jako **plán** v plném slova smyslu. Při jeho stanovení vycházela MAS z dále uvedených důvodů, současně si ale uvědomuje, že není možné v předstihu až šesti let odhadnout zcela přesně další vývoj regionu a množství, časový rozvrh a finanční rozsah podávaných žádostí o finanční podporu. Každoročně bude MAS provádět aktualizace SPL, které umožní pružně reagovat na vývoj situace v regionu a na jeho potřeby.

- doposud známé předběžné záměry, které umožňují zařazení do Fiche už v době zpracování SPL s podmínkou, že mohou být financované v rámci programu Leader:

Fiche č.1: 27

Fiche č.2: 24

Fiche č.3: 5

Fiche č.4: 7

Fiche č.5: 15

Poměrně vysoké procento plánovaných finančních prostředků na Fichi č. 4 je dané vyšší finanční náročností plánovaných projektů.

- rozložení finančních prostředků v minulých programech Leader+ a Leader ČR
- signály od obcí a od podnikatelských subjektů o připravovaných projektech pro přímé podání do PRV

Zdůvodnění výše uvedeného rozložení finančních prostředků na jednotlivé roky:

Odhad rozložení čerpání finančních prostředků v jednotlivých letech vychází z poznání, že již v roce 2007 byla připravena řada projektů k podání žádosti, není tedy důvod, proč, nezařadit do čerpání rok 2008. Čerpání v dalších letech vychází ze shromážděných předběžných záměrů, neboť při jejich shromažďování byl jedním ze zjišťovaných údajů uvažovaný termín realizace.

6.5 Integrovaná strategie území (celková strategie)

Pro území MAS není zpracovaná jiná ISÚ, jejíž součástí by byl SPL.

Na období 2007-2013 nemá MAS zpracovaný žádný jiný rozvojový dokument kromě SPL.

6.6 Monitoring naplňování cílů SPL

na základě dosavadních zkušeností i zkušeností jiných MAS při hodnocení úspěšnosti realizace SPL jsou stanovena tato monitorovací kritéria s plánovanými hodnotami ke konci roku 2009:

ukazatel	cílová hodnota	poznámka
Počet vzdělávacích akcí k tematice SPL	8	
Čerpání přidělených prostředků	90%	
Aplikace komunitního plánování – setkávání pracovních skupin	10	
Informování veřejnosti o aktivitách MAS (tiskové zprávy, regionální a místní rozhlas a televize)	10	
Další čísla zpravodaje MAS	2	

7. PARTNERSTVÍ MAS

7.1 Historie MAS

7.1.1 Založení místního partnerství – první důležitý mezník

Koncepce realizace partnerství pro program LEADER byla založena na myšlence, že nejdříve je třeba ustavit neformální uskupení zástupců místních firem, obcí, podnikatelů neziskových organizací a dalších zájemců do tzv. místního partnerství. To si po čase zvolí svůj řídicí orgán, tzv. řídicí výbor. Ten po dokončení základních příprav iniciuje vznik občanského sdružení, které posléze ustaví orgány potřebné pro činnosti místní akční skupiny, tj. programový výbor, výběrovou komisi, monitorovací výbor aj.

Už od roku 2002 byla pořádána setkání se zájemci. V úvodu jednoho setkání byl použit jednoduchý dotazník, který měl dva účely:

- a) přinést iniciátorům počáteční informaci o možných záměrech místních subjektů
- b) pomoci vytvořit představu o možném obsahovém zaměření programu LEADER

Výše uvedený dotazník:

Na které tři oblasti (aktivity) by se měl společně zaměřit region Podralska? Vyberte maximálně tři témata a vyznačte čárkou v pravém sloupci. Jde nejen o aktivity obcí, ale také o soukromé aktivity podnikatelů, firem a neziskových organizací.

Rozvoj venkovské turistiky, vytváření podmínek pro cestovní ruch (ubytování, služby, rekr. zařízení, nabídky pro turisty)	
Podpora místních produktů (zemědělských i nezemědělských), podpora obchodování s místními produkty	
Rozvoj vzdělávání dětí a dospělých	
Péče o kulturní a přírodní dědictví, ochrana kulturních památek, cenných přírodních lokalit a místních památek	
Podpora místního podnikání	
Nové technologie (stroje a zařízení, výrobní metody) pro místní malé firmy, živnostníky nebo družstva	
Zajištění alternativních příjmů osob pracujících v zemědělství (doplňková výroba a služby)	
Ochrana životního prostředí ve vztahu k půdě, lesu a udržování krajiny	
Základní služby pro venkovskou ekonomiku a obyvatelstvo (doprava, školy, obchody a jiné – dopište:)	
Podpora řemeslných aktivit místních obyvatel	
Využití biomasy a dalších obnovitelných zdrojů energie	
Organizace kulturních a sportovních akcí v obci a v regionu	

Něco jiného (dopište):	
Něco jiného (dopište):	

Každý subjekt (podnik, fyzická osoba, nezisková organizace, obec) měl dále možnost vyplnit formulář nezávazné přihlášky, na základě které pak byli zájemci zváni k prvnímu jednání místního partnerství. Na tomto jednání (11. 12. 2002 v Kuřívodech) byl dohodnutý další postup, tj. především další informování obyvatel regionu o iniciativě LEADER, na základě toho byl svolaný na 10.03.2003 další sněm místního partnerství, na kterém už byl z řad členů zvolen jedenáctičlenný řídicí výbor, který dále koordinoval práce v místním partnerství před ustavením jeho právní subjektivity, pro kterou byly posléze zvoleny nové orgány. Řídicí výbor prozatímne koordinoval přípravu místní rozvojové strategie pro program LEADER.

Řídicí výbor se pravidelně scházel na svá jednání přibližně jednou za jeden až dva měsíce, měnily se místa schůzek tak, aby členové poznali celý region a vyrovnali se problémy s dosažitelností jednotlivých obcí, které se iniciativy účastní.

Po vyhodnocení dvou let příprav MAS LAG Podralsko bylo možné konstatovat, že vzniklá Integrovaná strategie pro program LEADER+ byla výsledkem velmi intenzivní práce vedení MAS LAG Podralsko, v prvním roce za přispění externího poradce (agentura Tima Liberec), od poloviny roku 2003 již bez externího poradce.

Členové řídicího výboru, kteří se přímo podíleli na tvorbě strategie:

J. Šolc – obec Ralsko
M. Těšina - KČT Stráž pod Ralskem
H. Landová – NF Unesco klubů DDM Mimoň
T. Tykal - podnikatel Stráž pod Ralskem
M. Jánošík – ZO ČSOP Osečná
P. Kučera – město Zákupy
J. Nedvěd – podnikatel Kuřívody
J. Bláhová – Sdružení pro kulturu Osečná
J. Barták – Lázně Kunratice, a.s.
H. Pejpalová- město Dubá
J. Hauzer - obec Osečná

Po určité době, kdy pracoval víceméně jen řídicí výbor, zjišťovali členové řídicího výboru stále menší ochotu ke spolupráci ze strany ostatních členů místního partnerství. Projevovala se obecná tendence nechat rozhodování na tom, kdo byl k tomu účelu zvolen do řídicího výboru. Pro potřeby připravované strategie však bylo třeba sebrat co nejvíce aktuálního materiálu k záměrům místních subjektů, proto byli všichni účastníci místního partnerství vyzváni k vyplnění jednoduchých předprojektových záměrů a byli tematicky rozděleni do pracovních skupin. Vznikl harmonogram pracovních schůzek, na nichž mohli všichni účastníci obhajovat a vysvětlovat svůj záměr. V diskusi s ostatními se pak jeho záměr vyjasňoval a zdokonaloval. Schůzku vedl vždy pověřený člen řídicího výboru (podle předem dodané metodiky), přítomný byl i externí poradce.

Dle zaměření předložených projektových záměrů byli členové místního partnerství rozděleni do tematicky zaměřených skupin, v nichž společně pracovali na dílčích projektech, které jsou nyní východiskem pro jednotlivá opatření v rámci této rozvojové strategie.

Založení LAG Podralsko – vývoj od prvních schůzek až do podání žádosti do programu LEADER+

červen 2002	schůzka zástupců MR a několika dalších subjektů	první informace o Leaderu
září 2002	1. veřejná výzva obyvatelům MR	vývěsky, noviny
11.12.2002	1. veřejný sněm zájemců o činnost v místním partnerství	forma semináře
leden 2003	2. veřejná výzva	vývěsky, noviny, dopisy vytipovaným subjektům
10.03.2003	2. veřejný sněm	ustanovení MAS, volba zaměření strategie, volba řídicího výboru (ŘV)
21.05.2003	schůzka ŘV	analýza současného stavu, návrh další činnosti
02.07.2003	schůzka ŘV	příprav schůzek pracovních skupin
červenec-srpen 2003	schůzky pracovních skupin	celkem čtyři pracovní skupiny, rozdělení dle tématu
29.09.2003	schůzka ŘV	schválení základní verze strategie rozvoje
27.-29.10.2003	studijní cesta do moravského regionu a Rakouska	regiony Vinné stezky a Moststrasse
18.12.2003	schůzka ŘV	vyhodnocení spolupráce s poradenskou agenturou
25.02.2004	schůzka ŘV	vyhodnocení dalších možných pokračování práce
31.05.2004	ustavující valná hromada LAGu Podralsko	včetně volby představenstva a nastínění dalšího postupu
31.05.2004	schůzka představenstva LAGu	sestavení a volba odborných komisí
08.09. 2004	Valná hromada LAG Podralsko	schválení strategie MAS pro podání žádosti
září 2004	Práce na integrovaných projektech	integrované projekty – viz kap. 6.2 a nepovinné přílohy
10.09. 2004	Vyhlášení výzvy k předkládání projektů	podpora přípravy projektů z vlastních prostředků MAS
05.-08.10.2004	Studijní cesta do LAGů v Německu a Luxembursku	zúčastnili se především členové MAS, kteří nejeli v roce 2003

20.10. 2004	Výběr projektů určených k pří-pravě z vlastních prostředků	vybráno celkem 6 projektů
25.10. 2004	Valná hromada LAG Podralsko	schválení návrhu výběrové komise a konečné verze strategie rozvoje

Faktickým datem vzniku místní akční skupiny LAG Podralsko je 10.03.2003, oficiálně jako právnická osoba vznikla MAS na ustavující valné hromadě občanského sdružení „LAG Podralsko“ 31.05.2004.

Přehled nejvýznamnějších akcí MAS v letech 2005-2007

Termín	Akce	Program
2005 - 2007	Setkávání pracovních skupin	Průběžně práce zejména v těchto oblastech: <ul style="list-style-type: none"> - Cestovní ruch - Zachování atraktivity venkova pro obyvatele i návštěvníky regionu - Zemědělství a životní prostředí
leden 2005	zařazení LAG Podralsko mezi 10 vybraných regionů pro příspěvek LEADER+	
28.2. 2005	Přepracování dvou integrovaných projektů do programu SROP	
8.4. 2005		Zveřejnění 1. výzvy k předkládání projektů
31.8. 2005	Valná hromada LAG Podralsko	- informace o výsledcích výběru -určení termínu 2. kola předkládání žádostí
1.11.2005		vyhlášení 2. kola výzvy k předkládání projektů
3.11. 2005	Valná hromada LAG Podralsko	Aktuální informace o vývoji Leaderu
březen 2006	Čtyři zásady na cestě k získávání dotačních prostředků	Seminář – 42 hodin
14. 2. 2006	Valná hromada LAG Podralsko	- Leader v letech 2007-2013 – prezentace aktuálního návrhu Mze - projednání Výroční zprávy za rok 2005 - projednání návrhu na územní rozšíření LAG Podralsko - informace o kurzu „Čtyři zásady na cestě získávání dotačních prostředků“
2. 3. 2006	TOP 10 poprvé v Podralsku	Na pozvání LAG Podralsko přijeli 2. března 2006 do Kuřívod zástupci ostatních pilotních místních akčních skupin v programu LEADER+ z Čech i Moravy a

		byly tím tak zahájené pravidelné schůzky prvních MASEk v Leaderu+
9.3. 2006	Mimořádná valná hromada LAG Podralsko	Záměry LAG Podralsko do programu LEADER ČR 2006
11.4. 2006	Valná hromada LAG Podralsko	Harrmonogram prací na příští strategii
14.6. 2006	Valná hromada LAG Podralsko	-Představení nových členů projednání výběru projektů do LEADER ČR -Zpráva o výsledcích jednání pracovních skupin -Vyhlášení 3. výzvy v programu LEADER+ dne 23.června 2006
23. 6. 2006		Vyhlášení 3. výzvy v programu LEADER+
15.02.2007	1. setkání MASEK v Kuřivodech	Setkání MAS Podralsko, MAS Vyhlídky a MAS Frýdlantsko, projednání možnosti vzájemné spolupráce , zejména při mapování místní produkce
27. 3. 2007	Valná hromada LAG Podralsko	-Schválení výroční zprávy 2006 -Přijetí nových členů
19.10.2007	Setkání pracovní skupiny „Historické a kulturní památky regionu“ v Osečné	Shrnutí připravovaných projektů z oblasti kulturních památek, jejich zakomponování do SPL
6. 11. 2007	Valná hromada LAG Podralsko	-Přijetí nových členů -Informace o přípravě Strategického plánu LEADER 2007 na období 2007 - 2013
13.12.2007	Valná hromada LAG Podralsko	- Schválení SPL a Fichí -Volba výběrové komise a kontrolní komise

Valné hromadě vždy předcházela schůzka programového výboru a jednání představenstva.

7.1.2 Profesionalizace MAS – druhý významný mezník

Po výběru MAS v rámci Leader+ mezi deset pilotních místních akčních skupin v rámci ČR bylo možné práce v managementu zcela profesionalizovat a na plný pracovní úvazek přijmout dva zaměstnance – manažera a asistenta. V těchto letech 2005-2006 se práce zaměřily především na řádnou administraci projektů žadatelů, které realizovaly Integrovanou strategii MAS.

Důležitou činností MAS byla stálá informovanost obyvatel regionu o metodě Leader, pořádání seminářů k nejrůznějším tématům, které se vztahovaly k prioritám určeným integrovanou strategií MAS. Například zaměření na cestovní ruch, na obecná pravidla čerpání peněz z evropských fondů, na rozvoj příhraniční spolupráce s Německem apod. MAS byla aktivní také při přípravě jiných rozvojových plánů, a to buď jako partner, nebo přímo zpracovatel – např. kompletní zpracování rozvojové studie pro město Dubá.

Protože po určité době už znovu začalo docházet k určité stagnaci v činnosti členů MAS, rozhodlo se vedení využít možnosti vstoupit do programu Leader ČR a zaměřením záměru aktivovat určité skupiny, jejichž aktivita byla prozatím utlučená. Po více diskusích uvnitř MAS

byly zvoleny skupiny zemědělců a malých obcí. Program Leader ČR byl v roce 2006 úspěšně realizován.

Přehled nejvýznamnějších akcí MAS v letech 2005-2007

Termín	Akce	Program
2005 - 2007	Setkávání pracovních skupin	Průběžně práce zejména v těchto oblastech: <ul style="list-style-type: none"> - Cestovní ruch - Zachování atraktivity venkova pro obyvatele i návštěvníky regionu - Zemědělství a životní prostředí
leden 2005	zařazení LAG Podralsko mezi 10 vybraných regionů pro příspěvek LEADER+	
28.2. 2005	Přepracování dvou integrovaných projektů do programu SROP	
8.4. 2005	Zveřejnění 1. výzvy k předkládání projektů	
31.8. 2005	Valná hromada LAG Podralsko	- informace o výsledcích výběru -určení termínu 2. kola předkládání žádostí
1.11.2005	vyhlášení 2. kola výzvy k předkládání projektů	
3.11. 2005	Valná hromada LAG Podralsko	Aktuální informace o vývoji Leaderu
březen 2006	Čtyři zásady na cestě k získávání dotačních prostředků	Seminář – 42 hodin
14. 2. 2006	Valná hromada LAG Podralsko	<ul style="list-style-type: none"> - Leader v letech 2007-2013 – prezentace aktuálního návrhu Mze - projednání Výroční zprávy za rok 2005 - projednání návrhu na územní rozšíření LAG Podralsko - informace o kurzu „Čtyři zásady na cestě získávání dotačních prostředků“
2. 3. 2006	TOP 10 poprvé v Podralsku	Na pozvání LAG Podralsko přijeli 2. března 2006 do Kuřívod zástupci ostatních pilotních místních akčních skupin v programu LEADER+ z Čech i Moravy a byly tím tak zahájené pravidelné schůzky prvních MASEk v Leaderu+

9.3. 2006	Mimořádná valná hromada LAG Podralsko	Záměry LAG Podralsko do programu LEADER ČR 2006
11.4. 2006	Valná hromada LAG Podralsko	Harmmonogram prací na příští strategii
14.6. 2006	Valná hromada LAG Podralsko	- Představení nových členů projednání výběru projektů do LEADER ČR - Zpráva o výsledcích jednání pracovních skupin - Vyhlášení 3. výzvy v programu LEADER+ dne 23.června 2006
23. 6. 2006	Vyhlášení 3. výzvy v programu LEADER+	
27. 3. 2007	Valná hromada LAG Podralsko	-Schválení výroční zprávy 2006 -Přijetí nových členů
27. 10.2006	Podepsání partnerské smlouvy s MAS Podještědí	
6. 11. 2007	Valná hromada LAG Podralsko	-Přijetí nových členů -Informace o přípravě Strategického plánu LEADER 2007 na období 2007 – 2013

Valné hromadě vždy předcházelo jednání představenstva, případně schůzka programového výboru.

7.1.3 Územní rozšíření MAS a příprava na období 2007-2013 – třetí významný mezník

Významným a téměř rok připravovaným aktem bylo rozšíření MAS o nová území. Jednalo se o území, která svým charakterem zcela přirozeně splývala se stávajícím regionem a doplňovala ho především s ohledem na možnosti v cestovním ruchu. Mapa území a jednotné rysy jsou přiblíženy v kap. 4.1.3.

Počet obcí se tak navýšil o 13 na celkových **39**, území se zvětšilo o 184 km² na celkem **877,56 km²**, počet obyvatel se navýšil o více než 5000 na **43 123** a hustota obyvatelstva vlivem velmi nízké hustoty nových území klesla na celkových **49,12 ob./ km²**.

7.2 Zapojení partnerů do přípravy SPL

Příprava SPL je kontinuálním procesem, který probíhá v rámci MAS už od doby jejího vzniku. Nejprve zpracováním Integrované strategie pro Leader+, dále přípravou záměru pro Leader ČR a naposledy přípravou SPL.

Koordinátorem prací byl pověřený externí zpracovatel M.Vastl – v letech 2003 – 2006 manager LAG Podralsko. Při zpracování vycházel především ze spolupráce se současnou manažerkou MAS a s vedením sdružení obcí MR Podralsko.

Nejvýznamnější možnosti pro zapojení partnerů:

- výsledky pracovních skupin – první setkání zaměřená na přípravu proběhla v červnu 2006, celkem se pracovní skupiny sešli 2-3 krát dle potřeby a šíře projednávaných témat, jednání svolával a řídil vedoucí pracovní skupiny
- předběžné záměry eventuálních žadatelů
- práce programového výboru – určující pro stanovení hlavních směrů SPL
- valné hromady – možnost prezentace výsledků a doporučení pracovních skupin

Všechny uvedené způsoby zapojení partnerů se osvědčily i v minulých obdobích, proto se v nich bude i nadále pokračovat.

Jako velmi významná je hodnocená především práce pracovních skupin, které reagují velmi rychle a přesně na požadavky regionu a nové možnosti. Takovým příkladem je nově vzniklá pracovní skupina pro záchranu drobných památek území – ta sice měla první organizovanou schůzku až v říjnu 2007, i když vznikla víceméně spontánně už na jaře 2006. Zárukou přínosu je i stále obměňování členů pracovních skupin, čímž je také zajištěn přísun stále nových myšlenek a podnětů.

7.3 Vztah k obyvatelstvu

Udržování silného a aktuálního kontaktu s obyvatelstvem patří už od vzniku MAS k nejpevnějším principům, na kterých bylo místní partnerství budované (viz kap. 7.1).

Obyvatelé na území MAS jsou o činnosti LAG Podralsko a o možnostech metody Leader informováni několika způsoby:

- webové stránky MAS (www.lagpodralsko.com)
- články v regionálním tisku (především MF Dnes a Deníky Bohemie), a to buď přímé informace o MAS nebo zprostředkovaně při prezentaci některého úspěšného projektu
- pravidelnou účastí zástupců MAS na jednání starostů MR Podralsko a MR Máchův kraj, kde informují o svojí činnosti
- denně projíždí regionem mikrobus zakoupený z podpory Leader s nápadnými logy MAS, Leader a EU.

Tyto způsoby používá MAS také k informování o přípravě SPL.

Obyvatelé jsou do činnosti MAS zapojováni nejvíce díky činnosti pracovních skupin, ve kterých velká část účastníků nejsou členy MAS, ale jedná se o subjekty, které tato činnost zajímá a chtějí nějakým způsobem přispět k rozvoji regionu.

7.4 Otevřenost MAS

MAS je otevřena všem zájemcům bez rozdílu, kteří mají zájem na celkovém rozvoji regionu. Je upravena článkem IV. oddíl 1 stanov následně: „Členem sdružení se může stát zájemce, který se ztotožňuje s cíli sdružení, má zájem v jeho prospěch pracovat... . Členství vzniká po půlroční době od zaregistrování v práci ve sdružení a podléhá schválení valnou hromadou sdružení“. Pro vznik členství je tedy podmínkou se přihlásit do sdružení, valná hromada od doby platnosti tohoto ustanovení ještě žádného nového člena neodmítla.

Tato otevřenost je také zárukou trvalé obměny členů.

8. ZKUŠENOSTI A SPOLUPRÁCE

8.1 Zkušenosti

LAG Podralsko patří bezesporu k těm MAS v Česku, které mají nejdelší tradici a nejvíce zkušeností. Je to dáno i tím, že u vzniku stál jeden z prvních propagátorů myšlenky Leader v Česku Dr.Čepelka z agentury Tima Liberec.

Leader+ v období 2004-2006

MAS byla vzhledem ke stavu připravenosti vybrána do skupiny prvních 10 MAS v ČR do programu Leader+. Toto období hodnotíme jako období získávání zcela neobvyklých zkušeností s vedením podobného rozsáhlého projektu a s potřebnou administrací.

Realizované projekty v rámci programu Leader+

Žadatel	Název projektu	Výše dotace v Kč
Obec Osečná	<i>Integrovaný projekt „Péče o kulturní a historické bohatství regionu</i>	803 500,-
Sportovní klub SK Osečná	Zvýšení kvality trávení volného času	786 926,-
Město Dubá	Turistické pobyty pro mládež se zaměřením na ekologickou výchovu	955 000,-
TJ Slavoj Dubá	Pořádání sportovních akcí	850 000,-
Římskokatolická farnost Osečná	Oprava části fasády římskokatolického kostela sv.Víta v obci Osečná	741 000,-
Sportovní klub SK Osečná	S minibusem propojíme region	1 887 340,-
Město Mimoň	Zelený zvoneček	504 000,-
Mimoňská	Informování veřejnosti televizním	279 650,-

komunální, a.s.	vysíláním programu MiTEL TV...	
Pionýrská skupina Výři Stráž pod Ralskem	Strážské putování Podralskem	250 000,-
Pionýrská skupina Výři Stráž pod Ralskem	Soví vrch	370 000,-
Pionýrská skupina Výři Stráž pod Ralskem	Dětská základna pro celoroční poznávání Podralska	495 000,-
Obec Ralsko	Jezdecké stezky	340 000,-
Obec Osečná	Naučná stezka „K Pramenům“	495 000,-
Obec Bezděz	Základní služba pro návštěvníky hradu Bezděz	822 072,-
Město Doksy	Rozšíření a modernizace informačního centra Doksy	387 310,-
TJ Slavoj Velký Valtinov	Zkvalitněním sportovního zázemí ke zkvalitnění spolkového života v obci	714 940,-
Město Doksy	Aktualizace informačního a navigačního systému	154 348
SRPŠ při ZŠ Mírová Mimoň	Mobilní táborová základna	462 650,-
Město Doksy	Přestavba-dostavba Jarmiliny stezky – projektová dokumentace	229 000,-
Město Mimoň	750 let Města Mimoně	80 000,-
Lubomír Majliš	Skiareál Podralsko	319 654,-
Římskokatolická farnost Mimoň	Oprava části areálu Božího hrobu v Mimoní	360 000,-
Město Stráž pod Ralskem	Gablerův dům – i.etapa	583 000,-
Biberova společnost	Biberovy hudební slavnosti	458 000,-
Město Mimoň	Letní koupání v Mimoní	200 000,-
Biberova společnost	Prezentace „Podralsko-Stráž pod Ralskem okolí	152 000,-
Město Mimoň	Mariánský sloup v mimoní – restaurování soklu a erbu a kopie plastiky Panny Marie	273 000,-
Město Mimoň	Bývalý špitál – projekt musea	200 000,-
Město Stráž pod	Vandrování s ralskými Strážidly	176 600,-

Ralskem		
Pionýrská skupina Výři Stráž pod Ralskem	Rozšíření ubytovací základny pro celoroční poznávání Podralska	180 000,-
Tour de Ralsko	Tour de Ralsko 3: Have a nice week- end!	99 715,-
Společenství historie Mimoně, Ralska a okolí	Publikace o historii Kostelního vrchu	155 500
Pionýrská skupina Výři Stráž pod Ralskem	Dětské putování Podralskem	180 000,-
Město Mímoň	Projektová dokumentace cyklostezka Mímoň – Zámecký most x Potoční ulice	63 000,-
Petr Kreibich	Vodácký průvodce po řece Ploučnici – cizojazyčná mutace	66 446,-

Leader ČR v roce 2006

Vstup do Leader ČR byl příležitostí pro oslovení zemědělských subjektů a malých obcí, i když právě u malých obcí se nepodařilo naplnit zcela očekávání. Důvodem byl především nedostatek finančních prostředků pro předfinancování a málo času starostů se této problematice věnovat, protože většinou se jedná o pozici neuvolněného starosty.

Realizované projekty v rámci programu Leader ČR

Žadatel	Název projektu	Výše dotace v Kč
Obec Osečná	Oprava místní komunikace – zvýšení bezpečnosti	679 966,-
Angusland s.r.o.	Nákup traktoru k ošetřování trvalých travních porostů	981 218,-
Město Dubá	Strojové vybavení pro udržování komunikací, lesních a travnatých ploch	1 038 816,-

8.2 Spolupráce

8.2.1 Národní spolupráce

MAS Podještědí

s touto MAS existuje už od počátku místního partnerství nejužší spolupráce, která vychází ze skutečnosti, že obě MAS spolu sousedí, mezi jejich jednotlivými subjekty existuje vzájemná ekonomická nebo jiná spolupráce (např. mezi obcemi) a obě MAS zahajovaly svoji činnost ve stejné době.

Mezi oběma MAS byla v roce 2006 uzavřena Dohoda o partnerství, regionální spolupráci a přehosu dovedností, která je orientována především na:

- na výměnu informací a zkušeností při uplatňování metody LEADER
- spolupráci a koordinaci prací při zpracování strategických materiálů obou partnerů
- na přípravu a pořádání společných akcí prospěšných pro rozvoj venkova (semináře, školení členů a místních aktérů, slavností a setkání občanů)
- na přípravu společných a zrcadlových projektů
- na organizační, programovou a projektovou přípravu pro příští plánovací období EU 2007-2013.

MAS Labské skály – Ústecký kraj

Spolupráce od roku 2005, pomoc při zakládání místního partnerství formou konzultací a 2 veřejných seminářů.

MAS Šluknovsko– Ústecký kraj

Spolupráce s touto MAS trvá od konce roku 2004. Začala zcela od začátku při zakládání MAS až do okamžiku sestavení úspěšné žádosti o dotaci na formování MAS. Konzultace a 3 semináře.

MAS Jih Mostecka– Ústecký kraj

Spolupráce od roku 2005, pomoc při vytváření MAS, 3 semináře, konzultace k právní formě, složení orgánů, pomoc při tvorbě záměru pro Leader ČR.

MAS Vyhlídky – Středočeský kraj

MAS Vyhlídky územně navazuje na MAS Podralsko. 15.02.2007 proběhlo první setkání zástupců MAS Vyhlídky v Kuřivodech, kde ještě společně se zástupci MAS Frýdlantsko byly řešeny možnosti vzájemné spolupráce. Na podzim roku 2007 oslovili zástupci této MAS manažerku MAS Podralsko se záměrem fyzicky navázat na vytvořenou síť hipostezek v Podralsku. MAS Vyhlídky byly poskytnuty potřebné podklady k hipostezkám.

MAS Přid'te Pobejt – Jilemnicko, Liberecký kraj

Spolupráce s tradiční ale prozatím málo úspěšnou MAS byla navázána roku 2006. Jeden seminář zaměřený na profesionalizaci práce a tvorbu strategie.

MAS Frýdlantsko – Liberecký kraj

Zástupci MAS Frýdlantsko se zúčastnili 1.setkání MASEK v Kuřivodech v únoru 2007. Byly zde projednávány možnosti další spolupráce.

S uvedenými šesti MAS není navázána oficiální spolupráce formou partnerské smlouvy jako v případě Podještědí, jedná se více o neformální výměnu zkušeností a pomoc naší MAS nově vznikajícím místním akčním skupinám. Semináře jsou u daných MAS řádně podloženy

prezenčními listinami a vyúčtované – ze strany LAG Podralsko se vždy jednalo jen o úhradu cestovních nákladů.

8.2.Mezinárodní spolupráce

První navázaná mezinárodní spolupráce byla díky účasti na mezinárodní konferenci v Klatovech v červnu 2003 s rakouskou MAS Mostviertel. Do této MAS se poté uskutečnila třídní exkurze 40 členů.

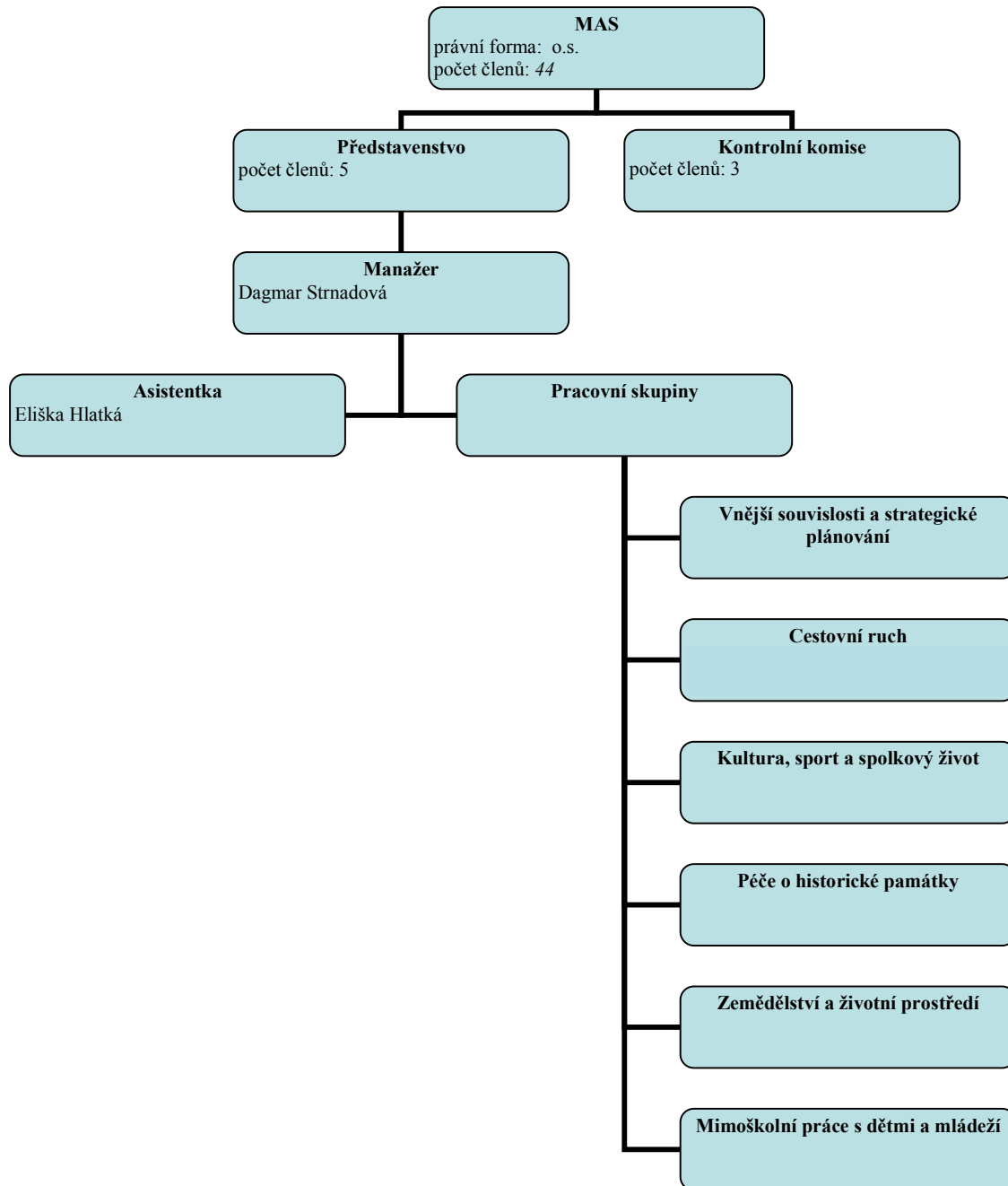
Spolupráce trvalejšího rázu byla navázána v květnu 2005 s německou MAS Sächsische Schweiz. Daná místní akční skupina byla vybrána na základě podobnosti s naší MAS – podobné přírodní podmínky, zaměření na cestovní ruch a příznivá vzdálenost. Dalším kritériem bylo doporučení externího poradce – experta na Leader Dr.Johannesse von Korffa z Drážďan.

Na základě této spolupráce vznikla podrobná zpráva o realizovaných projektech, které mohly sloužit také jako inspirace a zkušenosti pro žadatele z LAG Podralsko, zpráva byla zveřejněna na internetových stránkách MAS 06.06.2005.

Všechny druhy vyjmenované spolupráce jsou v souladu s SPL, který vhodným způsobem rozvíjejí a doplňují. Přinášejí členům MAS velmi důležité zkušenosti jiných MAS a realizují tak v praxi jeden ze základních principů metody LEADER.

9. ORGANIZACE A ZDROJE MAS

9.1 Organizační struktura a rozdělení odpovědností

Orgán pro přípravu SPL

Tímto orgánem je programový výbor, který se pravidelně schází a posuzuje a koordinuje práce na SPL. Rozhodujícím orgánem při schvalování SPL je valná hromada MAS.

Způsob sestavení výběrové komise

Výběrová komise je určena volbou valné hromady s dodržением zásady, že místní samospráva je zastoupena méně než 50% členů. Práce výběrové komise se řídí tímto jednacím řádem (viz kap. 10.2)

Existence jiných komisí, pracovních skupin

Velmi aktivní jsou u MAS pracovní skupiny, jejich činnost je podrobně popsána v kap. 3.3.1, 7.2 a 9.1.

Způsob delegování zástupců skupin do orgánů MAS

MAS vychází ze zásady naprosté otevřenosti a při svém jednání dává přednost konsensu. To se týká i určování členů v jednotlivých orgánech MAS. Ke konsensu dochází při navrhování kandidátů na jednotlivé funkce, otevřenost je naplněna volbou na valných hromadách. Rozhodujícím hlediskem pro navržení kandidáta je jeho angažovanost, zkušenosti a dosažené výsledky. Vzhledem k délce činnosti MAS nedochází k situacím, že by nebyl na určitou pozici vhodný kandidát, být zástupce v určitém rozhodovacím orgánu je už věcí regionální prestiže.

Osoba, která bude řídit realizaci SPL

Řízení realizace SPL je jednou z hlavních pracovních náplní manažerky MAS, která je zplnomocněna k těmto úkonům:

Popis pracovních činností a kompetencí manažerky LAG Podralsko:

Název pracovního místa	Manažer LAG Podralsko
Přímý nadřízený/funkce	předseda LAG Podralsko
Přímí podřízení/funkce	administrativní zaměstnanci sdružení
Zastupován kým	určený administrativní zaměstnanec sdružení
POPIS ČINNOSTI	
1. Vytváří zásadní dokumenty sdružení, jako jsou jednací a organizační řády, rozvojové strategie, směrnice apod.	
2. Vytváří dokumenty v souvislosti s výzvami v rámci programu LEADER, jako jsou Fiche, texty výzev apod., je zodpovědný za zveřejnění výzev a za provedení celého procesu výběru projektů podle platných Pravidel LEADER.	

3. Přípravuje region a všechny eventuální žadatele z regionu pro příjem z dotací programu LEADER.
4. Poskytuje odborné konzultace k programu LEADER žadatelům o dotace
5. Provádí kontrolu úplnosti a souladu předložených žádostí o poskytnutí dotace se SPL MAS .
6. Zajišťuje všechny činnosti spojené s monitoringem podpořených dílčích projektů tak, jak stanovují podmínky konkrétních Fichí a Pravidel LEADER.
7. Dbá o pravidelné kontakty LAG Podralsko s jinými MAS v tuzemsku i zahraničí
8. Vyhledává jiné vhodné dotační programy, informuje o nich případné zájemce a zpracovává žádosti o jejich přidělení.
9. Dbá o pravidelné kontakty s tematicky blízkými institucemi, jako je MZe, SZIF , MMR, Liberecký kraj, vedení obcí v regionu LAG Podralsko aj.
10. Je zodpovědný za funkčnost sekretariátu LAG Podralsko a za soulad s platnými Pravidly LEADER.
11. Je zodpovědný za dodržení stanoveného rozpočtu LAG Podralsko
12. Je zodpovědný za účelnou, včasnou a profesionální prezentaci MAS v regionu, v ČR i v zemích EU.
POPIS KOMPETENCÍ
1. Zastupuje LAG Podralsko při činnostech a při jednáních na všech úrovních, v případě, že tato kompetence přísluší podle stanov statutárnímu orgánu, potom jen s platnou plnou mocí.
2. Organizuje svoji pracovní dobu i pracovní dobu podřízených zaměstnanců.
3. Je zodpovědný za finanční zdraví sekretariátu, samostatně disponuje s finančními prostředky LAG Podralsko do výše 5.000,- Kč za jednu finanční operaci, je zmocněn k výběru hotovosti z účtu LAG Podralsko ve výši do 5.000,-Kč a provádí finanční operace prostřednictvím internetového nebo telefonního bankovníctví.

9.2 Zdroje MAS pro činnosti spojené s realizací MAS

Lidské zdroje MAS

Pro úspěšnou realizaci místního partnerství je zajištěno:

Manažerka LAG Podralsko

Funkci manažerky LAG Podralsko vykonává *PhDr. Dagmar Strnadová*.

Její odborné předpoklady jsou následující:

- Vysokoškolské vzdělání na FFUK Praha, obor sociologie.
- r. 2004 – absolvování kurzu Projektový manager, zaměřeného na základní metody a techniky projektového řízení, tvorbu a řízení projektů, tvorbu a obhajobu samostatného projektu dle standardů Strukturálních fondů EU, zakončeného ústní zkouškou a obhajobou práce a získáním osvědčení Projektový manager.
- r. 2004 – dosud – projektová manažerka Obce Zahrádky
- r. 2005 – dosud – poradce Svazku obcí Peklo
- od září 2007 – dosud – projektová manažerka LAG Podralsko
- Zkušenosti se zpracováváním žádostí do SROP, Finančních mechanismů EHP/Norska, ministerstva zemědělství (SZIF – Program rozvoje venkova), ministerstva kultury, ministerstva financí, ministerstva pro místní rozvoj a programů Libereckého kraje, včetně zpracování povinných příloh k žádostem (studie proveditelnosti, Cost benefit analýzy apod...)

Strategie hodnotí pozici manažera jako velmi důležitou pro další rozvoj LAG Podralsko především z toho hlediska, že sice existuje řada aktivit v regionu, je velmi aktivní svaz obcí mikroregionu, je však třeba rozhodující činnosti zkoordinovat, dodávat do regionu nové náměty a impulsy.

S manažerkou je sepsána pracovní smlouva od 01.09.2007 a popis práce a kompetencí. V jejich rámci je manažerka zodpovědná za veškerý běžný provoz sekretariátu.

Asistentka manažerky

Pozici asistentky zastává Eliška Hlatká, v pracovním poměru od 01.08.2005. Jejím úkolem je správa administrativních činností a vedení finančního a mzdového účetnictví. Po zapracování a nákupu odpovídajícího účetního software je asistentka stále více zapojována do odborných činností sekretariátu, jako např. příprava seminářů a odborné projektové práce. Eliška Hladká je absolventkou obchodní akademie.

Účetní

LAG Podralsko uzavřelo smlouvu s účetní, paní Alenou Bečvářovou, pracovnící MÚ Ralsko. Důvodem této nové smlouvy byla bezprostřední spolupráce s Obcí Ralsko a možnost operativního jednání, stejně tak jako zkušenosti této pracovnice.

Pracovní skupiny

Jako nástroj pro získávání podnětů a informací pro další práci jsou při sekretariátu zřízené pracovní skupiny.

Odbornost členů MAS

MAS tvoří celkem 44 členů z nejrůznějších společenských oblastí. Důležitou skutečností ovšem je, že všichni členové patří mezi angažované aktéry regionu, kteří se zajímají o jeho celkový rozvoj a snaží se mu napomoci v rámci svých možností i profesních zkušeností a znalostí. Jako příklad uvádíme složení orgánů MAS:

Představenstvo:

Jindřich Šolc	- starosta města, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy
Bc. Zdeněk Krenický	- starosta města, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy
Zdeněk Týkal	- podnikatel, dlouholeté zkušenosti v práci v MAS
Ing. Luděk Téra	- podnikatel, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy, zejména v oblasti cestovního ruchu
Luboš Pytloun	- zástupce sportovního o.s., dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy

Programový výbor:

Jiří Hauzer	- starosta města, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy
Luboš Pytloun	- zástupce sportovního o.s., dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy
Ing. Luděk Téra	- podnikatel, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy, zejména v oblasti cestovního ruchu
Bc. Eva Burešová	- projektová manažerka, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými dotačními programy

Výběrová komise:

Ing. Tomáš Rychtařík	- vedoucí pionýrské skupiny Výři, dlouholeté zkušenosti s národními evropskými dotačními programy
Josef Lukavec	- starosta obce, dlouholeté zkušenosti s národními i evropskými c dotačními programy
Petr Krejbich	- vedoucí dětského zájmového oddílu, dlouholeté zkušenosti z práce s dětmi a mládeží
pan Kott	- zástupce firmy Hřebčín Pulec, a.s.
Mgr. Soňa Vastlová	- tajemnice MR Podralsko

Náhradníci: pan Klíž, Mgr. Tomáš Johanovský, Jan Řeháček

Kontrolní komise:

Ing. Vladimír Starý	- zástupce neziskového sektoru
Lubomír Majliš	- podnikatel
Věra Bradáčová	- starostka města

Systém vzdělávání členů / partnerů MAS

Proces vzdělávání je nastartovaný od samého vzniku MAS a neustále pokračuje. Hlavními možnostmi pro předávání nových poznatků jsou půldenní nebo jednodenní semináře, případně několikadenní internální seminář (v roce 2006). Semináře se uskutečňují v rámci každé přípravy Strategie (SPL) a v rámci každé výzvy. Tematicky jsou zaměřené především na metodu Leader a SPL, MAS organizuje se ale i semináře zaměřené na dílčí cíle strategických plánů, jako je cestovní ruch, využívání bioenergie, možnosti nezemědělského podnikání na venkově apod. Celkem od vzniku MAS se uskutečnilo pro členy MAS i pro další zájemce (většina seminářů je otevřená všem zájemcům) **více než 40 vzdělávacích akcí**, tento trend bude nadále pokračovat.

Schopnost komunikace v cizích jazycích

Vedení a management MAS jsou schopné běžné komunikace v angličtině, němčině a ruštině.

Technické prostředky

MAS se za dobu svého trvání a stálým úsilím svých členů vyvinula v plně funkční a samostatnou jednotku, která disponuje vším, co je pro takovou funkčnost třeba.

Sídlí v nově opravených historických prostorách staré fary v obci Kuřivody (z prostředků EU) a má k dispozici potřebné kancelářské prostory, salonky pro vzdělávání a drobnější setkávání i velkou zasedací místnost pro 40 účastníků. Vlastním nábytkem je vybavená kancelář a menší salónek.

Zaměstnanci pracují s plně funkčními a programově vybavenými počítači propojenými na síti i na internet, k potřebě mají telefony i mobilní telefon. Prezentace mohou díky vlastnímu notebooku a dataprojektoru probíhat kdekoliv v terénu, tato možnost se také bohatě využívá. Pro dokumentaci je k dispozici digitální fotoaparát.

Ověřenými postupy pro informování členů MAS i obyvatelstva jsou především:

- zveřejnění na úředních deskách obecních úřadů
- zveřejnění na vlastních internetových stránkách www.lagpodralsko.com,
- informace ve Zpravodaji MAS
- zveřejnění v městských a obecních tiskových médiích
- zveřejnění v regionální části deníků (Deníky Bohemia, MF Dnes)

Finanční prostředky MAS

Pro zajištění předfinancování činnosti MAS jsou zajištěné tyto vlastní zdroje

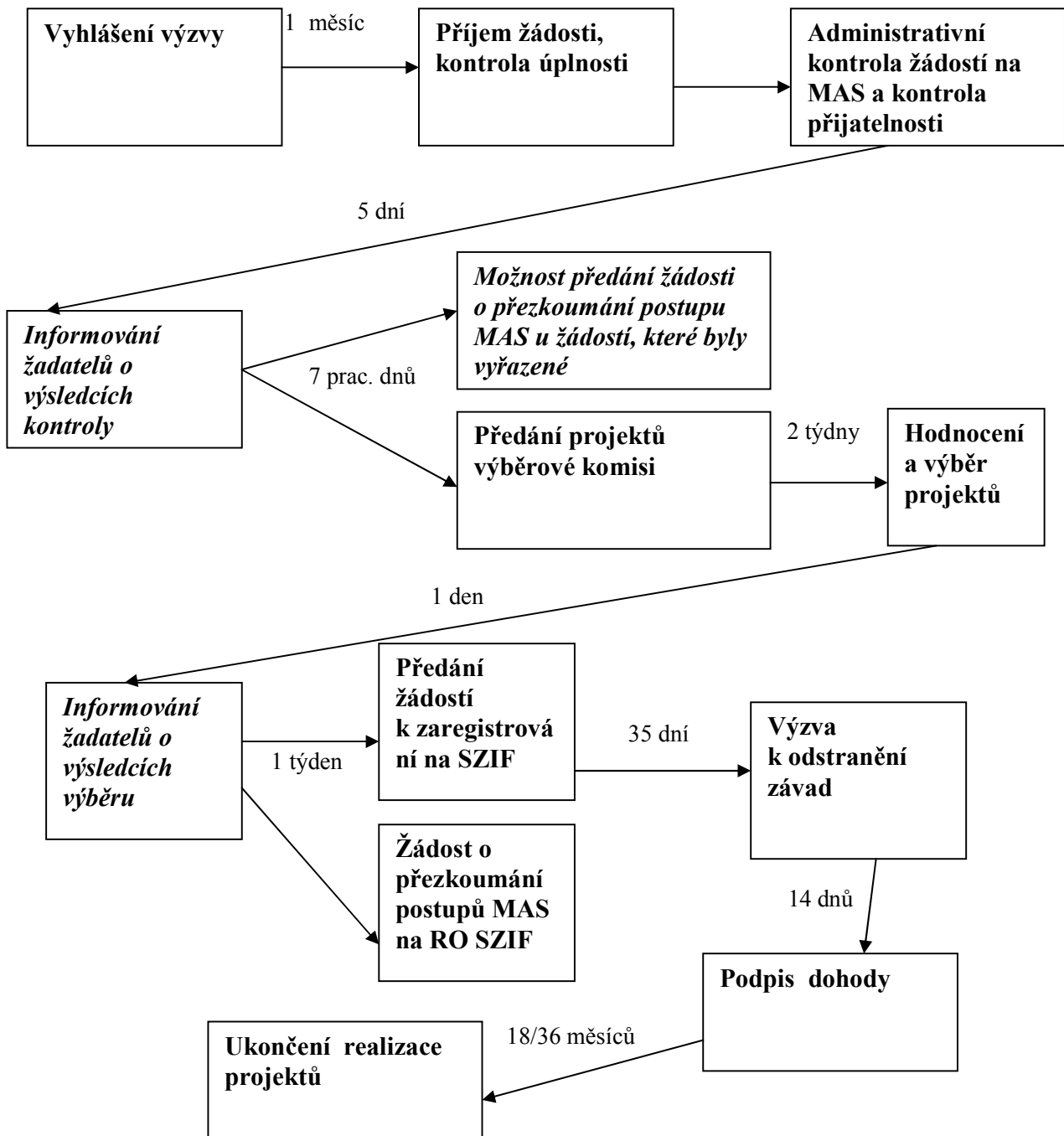
- zůstatek z minulých období

- příspěvky členů MAS
- možnost úvěru od ČS, a.s. jako v minulém období v rámci Leader+

MAS prokazuje již od roku 2003, že si umí zajistit peníze na vlastní činnost a že s nimi také umí smysluplně hospodařit. Například jen v letech 2005 a 2006 bylo na vlastní činnosti MAS profinancováno s řádným podložením 2 168 553,- Kč.

10. ADMINISTRATIVNÍ POSTUPY

Schéma nastavení jednoduchých administrativních postupů v časové ose:

10.1 Registrace projektů

Propagace SPL v území MAS

Ověřenými postupy pro informování jsou především:

- zveřejnění na úředních deskách obecních úřadů
- zveřejnění na vlastních internetových stránkách www.lagpodralsko.com,
- informace ve Zpravodaji MAS
- zveřejnění v městských a obecních tiskových médiích
- zveřejnění v regionální části deníků (Deníky Bohemia, MF Dnes)

Postup a časový plán při vyhlášení příjmů žádostí

Rámec zveřejňování výzev k předkládání žádostí je daný harmonogramem SPL, o přesném datu rozhoduje představenstvo MAS. Výzvu připravuje a veškeré organizační záležitosti s ní spojené zajišťuje management MAS.

Po zveřejnění výzvy je daný termín min. 1 měsíc na předkládání žádostí.

Informovanost příjemců o možnosti předkládání projektů

Veškeré potřebné informace obsahuje výzva, která je několikastránková a vždy s odkazem na podrobnosti zveřejněné na webových stránkách MAS a s kontaktem na manažerku MAS, která může poskytnout bližší informace. O zveřejnění výzvy je region informovaný dle kap. 10.1 – odd. Propagace SPL v území MAS.

Školení předkladatelů projektů

Součástí každé výzvy budou 1-2 semináře, které budou zájemce seznamovat nejprve s možnostmi podávání projektů a následně budou zaměřené jako konzultace k technické stránce přípravy projektů.

Administrativní postupy příjmu

Pro příjem projektů je určen konečný termín včetně hodiny, do kdy mohou zájemci projekt předložit a místo. zájemci jsou také informováni o vhodnosti domluvit si datum a hodinu předem. Při příjmu je zaznamenán datum a čas příjmu a zkontrolována kompletnost projektu – v této fázi se příjemce (management) zaměřuje jen na skutečnost, jestli je žádost kompletní. Předkladatel projektu obdrží kopii záznamového listu s potvrzením o předání projektu.

Administrativní kontrola projektů

Management MAS provádí do 14 dnů od přijetí projektů administrativní kontrolu, při které se zaměřuje na správnost všech potřebných podkladů. Pokud se při kontrole zjistí, že některý projekt nesplňuje náležitosti, je učiněn zápis a postupuje se dál podle instrukcí nadřízeného orgánu.

Prováděním příjmu, administrativní kontroly a registrací projektů je pověřen management MAS, tj. manažerka a asistentka, podle potřeby ještě další interní nebo externí spolupracovník.

10.2 Způsob výběru projektů

Postup při výběru vychází především z následujících zkušeností:

- a) zkušenosti MAS s výběrem projektů v rámci programu LEADER+ 2005-2006
- b) zkušenosti MAS s výběrem projektů v rámci programu LEADER ČR 2006

Výběr organizačně zajišťuje management MAS a provádí ho výběrová komise. Výběrová komise pracuje **podle následujícího jednacího řádu:**

1. *Jednací řád upravuje detaily v práci výběrové komise při výběru projektů určených k poskytnutí dotace v rámci programu LEADER*
2. *Jednací řád schvaluje výběrová komise, která se jím ve své práci nadále řídí.*
3. *Výběrová komise se schází v počtu a složení daném Strategií. V případě neúčasti některého z členů je k jednání pozván náhradník (pokud je určený), případně může výběrová komise pracovat i v menším, minimálně ve tříčlenném složení, se zachováním předepsaného poměru sektorového zastoupení.*
4. *Jestliže vznikne situace, že je při jednání překročen povolený počet zástupců veřejné sféry, potom se některý z těchto zástupců jednání buď na svoji žádost neúčastní, nebo je jednání přeloženo na pozdější termín.*
5. *Výběrová komise volí ze svých členů předsedu, který jednání výběrové komise sám řídí, případně může pověřit řízením jiného člena nebo zaměstnance managementu.*
6. *Při hodnocení žádostí o přidělení dotace se výběrová komise řídí tímto postupem:*
 - *každý člen výběrové komise se seznámí s předloženými žádostmi ještě před schůzkou výběrové komise, na které proběhne vlastní výběr*
 - *na základě získaných poznatků každý člen výběrové komise individuálně obdruje všechny žádosti do připravených formulářů*
 - *podklad k výběru projektů tvoří zprávy přijatelnosti SZIF, MAS a přílohy č.3 žádosti – Popis projektu*
 - *výběr projektů probíhá na společném jednání tak, že je u jednotlivých projektů zaznamenáno individuální bodování všech členů výběrové komise a na základě matematického průměru určen konečný výsledek*
 - *při udělení bodů může bodující člen výběrové komise sdělit důvod svého rozhodnutí, případně na vyžádání kteréhokoliv jiného člena výběrové komise musí svoje rozhodnutí zdůvodnit, ke každému zdůvodnění je povolená diskuse*
 - *výběrová komise provádí výběr projektů a určuje pořadí, výsledky výběru předkládá programovému výboru ke schválení jako celek; výsledky výběru se prezentují jako názor celé výběrové komise, o průběhu výběru nesdělují členové výběrové komise veřejnosti žádné informace.*
7. *Jednací řád výběrové komise je platný jen po schválení nadpoloviční většinou členů výběrové komise.*
8. *Jestliže se vyskytnou při práci výběrové komise skutečnosti, které nejsou řešené v žádném z výše uvedených dokumentů, budou řešené dohodou nebo volbou, přičemž rozhoduje názor nadpoloviční většiny.*

Mimoň 20.03.2006

Metodický postup výběru:

- Výběr projektů určených k financování z prostředků LEADER provádí výběrová komise
- Výběrovou komisi svolává předseda výběrové komise
- Manažerka LAG Podralsko zašle všem členům výběrové komise nejpozději 21 dnů před jednáním komise seznam projektů přihlášených do výběru včetně resumé každého projektu
- Do výběru mohou být zařazeny jen ty projekty, které splňují všechny administrativní požadavky a jsou přijatelné z hlediska finančního zdraví
- Před jednáním výběrové komise předseda komise poučí všechny členy o způsobu provádění výběru
- Výběr se provádí formou přidělování bodů jednotlivým kritériím na hodnotícím formuláři od 0 do 3 bodů
- Při maximálním splnění kritéria je možné přidělit nejvíce 3 body (pokud není výslovně uvedeno jinak)
- Pokud kritérium není splněno, uvede hodnotitel počet bodů 0
- Součet bodů všech kritérií určí pořadí výběru
- Součet bodů od jednotlivých hodnotitelů se provádí na aktuálním jednání, pokud existují v hodnocení některých kritérií významné rozdíly, jsou daní hodnotitelé požádáni o vysvětlení svého postoje a o kritériu se vede diskuze, jejímž výsledkem může být i korektura původního hodnocení
- Jestliže výběrová komise vzhledem ke specifčnosti a odbornosti některých projektů posoudí, že může rozhodnout až po prostudování nezávislého odborného posudku, může dané kolo výběru projektů výjimečně přeložit na pozdější termín, nejdéle ovšem o jeden kalendářní měsíc. O přeložení termínu musí být informováni všichni nositelé zúčastněných projektů
- Jestliže je nositelem projektu člen výběrové komise, případně jestliže existuje přímá spojitost mezi členem výběrové komise a nositelem projektu (příbuzenské vztahy, pracovní vztahy apod.), potom se tento člen aktuálního jednání výběrové komise nezúčastní a komise je doplněna představenstvem MAS o náhradníka.
- Jestliže se na jednání nedostaví některý ze členů výběrové komise, může se výběrová komise rozhodnout vybírat projekty v menším počtu členů, nejméně ve třech.
- Výběr projektů provádějí jen členové výběrové komise, přítomná je dále manažerka LAG Podralsko, která připravovala a kontrolovala podklady a případní pozvání specialisté z rozhodnutí předsedy, jako pozorovatelé bez možnosti ovlivňování dále mohou být přítomni předseda programového výboru a předseda sdružení LAG Podralsko za předpokladu, že nejsou nositeli některých z posuzovaných projektů
- K výběru projektů je přizvaný zástupce SZIF.
- O závěrech a výsledcích jednání výběrové komise a výsledcích výběru je pořízen zápis (Hodnotící zpráva výběrové komise) a do jednoho týdne předložen programovému výboru ke schválení
- Na jednání programového výboru je přítomný předseda výběrové komise, který přítomné členy seznámí s postupem výběru a s výsledky
- Programový výbor rozhoduje o výsledcích výběru jako o celku
- V případě nepřijetí výsledků výběru bude nové výběrové kolo provedeno v termínu do třiceti dnů.
- Výsledky výběru projednává valná hromada MAS.

- Práce výběrové komise se dále řídí jednacím řádem výběrové komise, který si navrhuje a schvaluje výběrová komise.

Kritéria výběru – vyhodnocovací formulář

Podporovány budou další aktivity v souladu s cílem Fiche a se způsobilými výdaji.		
Pilotní charakter projektu		
1	<i>takový projekt se v regionu zavádí poprvé, je v regionu originální</i>	
2	<i>projekt zvýrazňuje místní specifika</i>	
3	<i>projekt počítá s mezisektorovou a víceodvětvovou spoluprací (obec-ziskový sektor-neziskový sektor)</i>	
Přenositelnost a využitelnost projektu v jiných regionech		
4	<i>projekt může být vzorem i pro ostatní regiony v ČR a v Evropě</i>	
5	<i>žadatel má navázanou spolupráci se subjekty z jiných regionů z ČR / Evropy</i>	
Vytváření přidané hodnoty		
6	<i>projekt vytváří nová pracovní místa (nové prac. místo = 3 body, max. 9 bodů)</i>	
7	<i>projekt posiluje sociální vztahy v místě realizace</i>	
8	<i>projekt rozšiřuje nebo doplňuje již existující aktivity v regionu</i>	
9	<i>projekt přispívá k posílení identity regionu a k jeho zviditelnění</i>	
10	<i>projekt pomáhá vylepšovat image regionu</i>	
Prospěšnost pro obyvatelstvo regionu		
11	<i>projekt ve svém důsledku přispívá ke zvýšení životní úrovně obyvatelstva regionu</i>	
12	<i>projekt umožní širší zapojení místního obyvatelstva</i>	
13	<i>projekt má pozitivní dopad na osoby do 30 let</i>	
14	<i>projekt má pozitivní dopad na ženy</i>	
Požadovaná výše příspěvku a doba realizace		
15	<i>požadovaná výše příspěvku je realistická a odpovídající</i>	

16	<i>žadatel má zkušenosti s financováním projektů podobného rozsahu</i>	
17	<i>pověst žadatele v regionu dává záruku deklarovaného využití příspěvku z Leader</i>	
18	<i>u projektů podávaných v letech 2008 a 2009 bude doba realizace kratší než 12 měsíců</i>	
Střednědobé a dlouhodobé perspektivy projektu		
19	<i>žadatel má jasnou a reálnou představu, jak bude svůj záměr rozvíjet i v budoucnu</i>	
20	<i>projekt se bude rozvíjet i po ukončení finanční pomoci z prostředků Leader</i>	
Návaznost na existující rozvojové strategie regionu		
21	<i>cíle stávajících rozvojových strategií regionu získávají v projektu vyšší kvalitu</i>	
Schopnosti předkladatele projektu pro zdárné provedení projektu		
22	<i>organizační schopnosti žadatele a jeho týmu</i>	
23	<i>odborné schopnosti žadatele a jeho týmu</i>	
24	<i>dosavadní zkušenosti žadatele z práce v partnerství a výsledky této práce</i>	
Trvale udržitelný rozvoj		
25	<i>projekt neohrožuje rovnováhu mezi ekonomikou, kulturou a životním prostředím</i>	
26	<i>projekt přispívá k hledání rovnováhy mezi ekonomikou, kult. a životním prostředím</i>	
27	<i>projekt ve svém důsledku přispívá k zamezení vylidňování venkova</i>	
celkový počet bodů		

Postup při shodném počtu bodů

V případě stejného počtu bodů je pro určení pořadí rozhodující délka realizace projektu, zvýhodněny budou projekty s kratší dobou realizace.

10.3 Realizační část

V průběhu realizace jsou projekty průběžně sledované a vyhodnocované managementem MAS - každý zaměstnanec má přidělené projekty, na pravidelných poradách prezentuje stav rozpracovanosti. Každý projekt má svoji složku, do které jsou zakládány všechny další podklady, které k projektu přísluší.

Na základě zkušeností především z programu Leader ČR jsou plánované pravidelné kontroly na místě, které se většinou vztahují k termínu proplácení, nebo k jiným termínům stanoveným projektem. Kontroly organizačně zajišťuje management MAS, který také včas informuje kontrolovaného nositele projektu, případně s ním domlouvá vhodný termín.

Na kontrole projektů se vždy účastní zaměstnanec MAS – člen managementu a člen některého z orgánů MAS – nejčastěji představenstva, dle předem stanoveného rozpisu kontrol. O kontrole je vždy pořizován protokol, který podepisují všichni účastníci kontroly – zástupci MAS a realizátor projektu.

10.4 Kontrola činnosti MAS

Kontrolu činnosti MAS provádí **monitorovací výbor LAG Podralsko**, který je zároveň i kontrolní komisí občanského sdružení. Monitorovací výbor pracuje ve složení:

Kontrolní komise:

Ing. Vladimír Starý

Lubomír Majliš

Věra Bradáčová

Činnost manažerky přímo kontroluje předseda sdružení, za činnost dalších členů managementu je zodpovědná manažerka.

MAS každý rok vypracovává výroční zprávu, jejíž součástí je také externí finanční audit. Výroční zpráva podává přehled nejdůležitějších realizovaných činností a zároveň činností připravovaných pro další období.

10.5 Archivace

Archivace dokumentace MAS se řídí zákonem o archivaci, pro archivování všech písemností jsou k dispozici vhodné prostory.

Technické zázemí pro archivaci je zajištěno v sídle MAS LAG Podralsko v Kuřívodech.

10.6 Monitoring

Sledování plnění monitorovacích kritérií se bude provádět průběžně, zpráva o výsledcích bude předkládána valné hromadě MAS. Jednou ročně bude zveřejňována ve výroční zprávě MAS.

Všechna monitorovací kritéria jsou nastavitelná tak, aby byla měřitelná, proto i ověřování stupně plnění bude probíhat porovnáním reálného stavu s plánem. Na správnost dohlíží kontrolní komise MAS.

10.7 Vyhodnocení SPL

MAS si uvědomuje, že není možné pracovat po celé období 2007-2013 se strategickým plánem bez pravidelného sledování a úprav, které jsou reakcí na aktuální stav. Tento proces si ostatně už MAS odzkoušela v případě Integrované strategie pro Leader+ a následně jeho zaměření pro jinou cílovou skupinu v případě Leader ČR.

Pro vyhodnocování SPL jsou zvolené především následující postupy:

- práce v pracovních skupinách – důležitý je fakt, že se nejedná o formální záležitost, schůzku ale svolává buď vedoucí pracovní skupiny dle potřeby, nebo se pracovní skupina sejde spontánně z důvodu řešení určitého problému, práce manažera je v těchto případech zúžena víceméně na organizační záležitosti
- schůzky programového výboru, které jsou zaměřené především na kontrolu čerpání svěřených prostředků a na zjišťování vhodnosti zvolených Fichí
- valné hromady, které slouží ke zjišťování obecnějších názorů
- semináře zaměřené na propagaci SPL, případně organizované při příležitosti zveřejnění výzev – tento zdroj informací je jedním z nejdůležitějších, neboť se při něm management MAS dostává do kontaktu s připravovanými záměry nebo projekty
- konzultace pořádané managementem MAS pro zájemce o dotační prostředky, přičemž se v praxi nejedná jen o konzultace v rámci výzev
- mailové nebo telefonické dotazy zájemců z regionu

Uvedené postupy MAS provádí průběžně a neustále a členy MAS o výsledcích informuje na pravidelných pololetních valných hromadách a ve výroční zprávě. Veškeré změny navrhované pracovními skupinami, managementem MAS nebo jednotlivými členy - případně osobami žijícími nebo činnými v regionu, jsou administrativně zpracované managementem MAS, podstoupené dál na jednání programového výboru a připravené k jednání valné hromadě. Všechny změny tedy podléhají schválení valnou hromadou sdružení.

Výsledky SPL budou zveřejňované ve výroční zprávě MAS, ve Zpravodaji MAS, na internetových stránkách MAS a v případných dalších tiskových materiálech, které budou věnované určité dílčí problematice.

10.8 Propagace MAS

Propagace činnosti MAS se vyvíjela od samého vzniku od roku 2003, v principu se jedná o tyto způsoby, které jsou již detailněji popsány v předcházejících kapitolách:

- zveřejnění na úředních deskách obecních úřadů
- zveřejnění na vlastních internetových stránkách www.lagpodralsko.com,

- informace ve Zpravodaji MAS
- zveřejnění v městských a obecních tiskových médiích
- zveřejnění v regionální části deníků (Deníky Bohemia, MF Dnes)

Je nezpochybnitelnou skutečností, že vzhledem k výše uvedeným způsobům i vzhledem k výsledkům své činnosti se MAS v regionu Podralska získala již naprosto nepřehlédnutelné postavení.

11. ZAPOJENÍ ŽEN, MLADÝCH LIDÍ A ZEMĚDĚLCŮ

Velmi silnou pozici v MAS zaujímají od začátku činnosti především dvě skupiny uvedených obyvatel, a sice mladí lidé a zemědělci. Především práce s dětmi tvoří jeden z nejdůležitějších pilířů práce, v této souvislosti se připomíná práce pionýrské skupiny Výři ze Stráže pod Ralskem (celkem již 4 realizované projekty v rámci Leader+) a DDM Vážka v Mimoní.

Skupina zemědělců nebyla od počátků činnosti MAS nikterak reprezentativně zastoupena, proto na ni místní akční skupina zaměřila v letech 2005-2006 svoji pozornost a přihlásila se do programu Leader ČR. Úspěšná účast v tomto programu zajistila větší zájem podnikatelů z oblasti zemědělství, v současné době MAS eviduje již několik zajímavých předběžných záměrů, které jsou orientované na mimozemědělskou činnost. Významnou pomocí byl určitě také projekt Městského úřadu Ralsko v rámci Leader+ „Koňské stezky“, díky kterému se podařilo propagovat činnost MAS u specifické skupiny majitelů koňských farem.

V členské základně MAS i ve všech rozhodovacích orgánech mají muži i ženy stejné postavení a také zastoupení je podobné.